

A large group of people, including clergy and children, posing for a photo in a church. In the foreground, there are two large baskets filled with olive branches, each with a lit candle. The background shows the altar area with a large painting and candles.

Yeni Yayınlar / Işığın Bedeninde
Dönüştüren Toprak

İmtiyaz Sahibi
ve Sorumlu Müdür

Rehan Saleri Sarıbay

Yayın Müdür

Vartan Kirakos Kazancıyan

Yayın Kurulu

Ayda Baloğlu
Karekin Barsamyan
Tatyana Çubukkeryan Çeliktıp
Mari Jaklin Koçyan
Mikael Uçar

Ermenice'ye Çeviri

Ani Baronyan
Vera Çıkınoğlu
Tamar Mangasar

Grafik Tasarım

Çiğdem Gabriella Bakırcı

gamurç

Türkiye Ermeni Katolik
Cemaat ve Etkinlikler Bülteni

2024 Aralık
December
Դեկտեմբեր (6)

İçindekiler

ԲՈՎԱՆ ԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

- 02-03 Յետ-մարդկայինի՞ Պատմաշրջան
- 6 Հայագիտության Նուիրուած Համաժողով
Իսթանպուլի Հայ Կաթողիկէ
Առաջնորդարանին Մէջ
- 14 Ուխտագնացութիւն Դէպի Անգարա
- 20 Ս. Աստուածածին Եկեղեցի
- 25 Մենք երգենք
- 26-27 Փոքր Ասիոյ Ակնառու Քրիստոնեայ
Առաջնորդներէն՝
Սուրբ Երանոս Հայրապետ (յ.տ. 130-200)
- 30-31 Սուրբ Յարութեան Տօնին Հանդիսաւոր
Քահանայական Զեռնադրութիւն Սուրբ
Աստուածածին Եկեղեցւոյ Մէջ
- 33 Առաջին Հաղորդութեան
Մասնակցութիւն
- 34 Մամլոյ Հաղորդագրութիւն
- 38 Համայնքիս Երդիքը

- 04-05 Bir Post Human Çağı mı ?
- 07-09 Armenologlar Toplantısı
- 10 Işığ Bedeninde Dönüştüren Toprak
- 11-13 Aziz Nerses Şınorhali Genel Hristiyan Düşünüşünde
ve Pratiğinde Olağanüstü Bir Figür
- 15 Ankara Gezisi
- 16-17 James Bagian
- 18-19 Julia Mutlu İle Röportaj
- 21 Surp Asdvadzadzin Kilisesi Büyükada
- 22 Miçink
- 23-24 Türkiye'deki Süryani Katolik Kilisesi Kitabı Yayınlandı
- 28 Aziz İreneaus
- 29 Surp Hovhan Vosgeperan'da Yılbaşı Etkinliği
- 32 Kutsal Diriliş Bayramı ve Rahiplik Ataması Töreni
- 33 İlk Komünyon Töreni
- 34 Basın Bülteni
- 35 Vosgeperan Gününde Aziz Hovhan
Bizi Gözlemeye Devam Ediyor
- 36-37 Roma'daki Ermeni Koleji Seminaristleri,
Kutsal Büyük Haftada İstanbul ve Mardin'i Ziyaret Ettiler
- 38 Cemaatimizin Çatısı

Atif Yılmaz Cad. No:17 34435 Beyoğlu - İSTANBUL / TÜRKİYE
Tel.: +90 212 244 12 58 e-mail: narodminasyan9@gmail.com

www.armcatistanbul.org

ՅԵՏ-ՄԱՐԴԿԱՅԻՆԻ՝ ՊԱՏՄԱՇՐՁԱՆ

Այն պատմաշրջանը, որու մէջ կ'ապրինք, արդէն տասնամեակներէ ի վեր կը յատկանշուի ինքնաբերորոշման մը ճիգերով, որոնց միջուկը կարելի է յետ- (post-) նախդիրով բնութագրել. այսպէս՝ յետ-արդիական (post-modern), յետ-գաղթատիրական, յետ-ընկերվարական, յետ-կառուցապաշային, յետ-հումանիստային, յետ-մարդկային, ևն.: Մեր նպատակը չէ այստեղ փորձել ուրուագրել, թէկուզ հպանցիկ ակնարկով, յետ-ի յարաճուրհինքնահաստատման նման կիրառում և կիրարկումներուն ծագումն ու պատմականը: Ի հեճուկա առաջին տպատրուծիմներուն, յետ-արդիական եզրի առջին յայտնութիւնը՝ որ հաւանօրէն առաջինն է բոլոր նմանակառոյց նորաբանութիմներուն միջև, ետ կ'երթայ մինչև ԺԹ. դարու եօթանասնական թուականները, թէպէտև

այդ տեղի կ'ունենայ այլ համագրի մէջ՝ քան ինչ որ պիտի տեսնուէր յետագային:

Ընդհակառակն, նկատի առնելով նաև խմբագրականի մը սեղմ սահմանները, պիտի ուզէի մտնել իսկոյն նիւթի տարերքին մէջ: Առաջին նկատողութիւնը որ կը ներկայանայ, նոյնիսկ դեռ մակերևութային մերձեցումի մը, որակն է այն իրայատուկ յարաբերութեան, որ կայ ընդմէջ յետ-նախածանցով կերտուած նորաբանութիմներուն և ասոնց ներդաշակական խորքը կազմող և այդ յետ-ով հերքուող պատմական, մշակութային, իմացական երևոյթներուն միջև: Այլ խօսքով, տարբերութիւնը ո՛չ այնքան չքացուելիք անցեալի մը դէմ յայտարարուած մարտին բովանդակութիմն է՝ որքան այդ չքացումի միտումը, տենդը, կիրքը ենթալարող ընդհանուր կեցոածքն է:

Ջանանք անելի յատակել: Յետ նախածանցին կապուտոլ վերոնշեալ բոլոր բարդութիւններուն մէջ, յետ-ը բնորոշող ներդաշնակ միջոցը կը նշէ պատմական, մարդաբանական, իմացամշակութային երևոյթ մը՝ որ ունէր բացարձակի մը միտող, բացարձակի մը յաասկնութիւնը կրող իր լիցքը: Կը չքացուէր հինը, կերտելու համար նորը, իր նոյնքան իտեալական, տեսլապաշտ ներառումներով, ձգտումներով, սլացքներով: Երիտասարդ, բայց արդէն վիթխարի պոէտ Ջարենցը կը կանգնէր Մոնոմենտ՝

Ես մոնոմենտ կանգնեցի ինձ համար դժուար մի դարում...

քանի ինչ որ կոփուած, կանգնուած էր դարերով, իրմէ առաջ, իր նոր օրերէն առաջ, արդէն կը կործանէր, փոկ կու գար իր շուրջ՝

Երբ կլործանում էր իմ շուրջը այն ամէնը, որ բազմաթիւ

Տարիներ, դարեր էր կանգնել...

Նոյնը չէր բացարձակապէս տրամասութիւնը, դիալեկտիկան, այն

«նոր»ին որ կ'արտայայտուէր, կը բանաձևուէր յետ- նախածանցով, սկսեալ յետ-արդիէն: Այստեղ կը գործէր որակական օրէն բացարձակ, աննախատիպ նոր մը. այդ «նոր»ին հիմնական միտք բանին է ժխտումը՝ «մարդ»ուն կապուած ամէն տիպի մնայուն, այլ խօսքով՝ յանդիման, արժէքին: Ինչ որ այսօր առ հասարակ կ'արտայայտուի «բարոյական պայմանատրապաշտութիւն» (ethical կամ moral conventionalism) ասոյթով:

Մեր օրերու մարդկութեան բարոյական և հոգեկան մեծագոյն տագնապը այն է՝ որ այլևս մարդը ինքն է նաև բարոյական արժէքին չափանիշը, Արժէքին սահմանակարգիչը: Այն ինչ որ փիլիսոփայութեան պամուլթեան մեծագոյն հանձարներէն՝ Քանթին կը թելադրէր կրօնական երկիւղածութեամբ տոգորուն հիացմունքի խոր զգացումն ու կեցածքը – քանի որ ինքը չէ, այլ վերին, գերագոյն է՝ գլխուն վերև գտնուող աստղազարդ երկնքին և գլխուն ներքևի խղճի ձայնին արարողը – , մեր օրեայ պայամանատրապաշտ տեսութեամբ ակն չի զօրեր: Քանի որ մարդը ինքն է ամէն ինչի արարողը, ներառեալ բարոյական Արժէքը: Անշուշտ պիտի վերադառնանք այս նիւթին:

Պեյօղլու, Սաքըզաղաճ

21 Յունիս 2024

† Տ. Լևոն Արք. Զէքիեան

Վիճակաւոր Իսթանպուլի և Թուրքիոյ Կաթողիկէ Հայոց

BİR POST-HUMAN ÇAĞI MI?

Uzun bir süredir, yaşamakta olduğumuz çağın tarihsel ve kültürel özelliklerini tanımlamak üzere, Latin kökenli *post-* (sonra, sonraki) önekinin kullanımına tanık oluyoruz: *post-modern*, *post-kolonyal*, *post-sosyal*, *post-strukturalist*, *post-human*, *post-humanist* vs.

Burada amacım; bu tür tanımlamaların, gayet şematik bir şekilde bile olsa, köken ve gelişmelerini sergilemek veya nedenlerini analiz etmek değildir. Şu kadarını ima etmekle yetineyim ki, bu tür terimler arasında her ihtimalle ilklerden biri olan *post-modern* ifadesi, tüm yüzeysel izlenimlere rağmen sanıldığı kadar «yeni» olmayıp ilk defa 1870'lerde ortaya çıkmıştır. Tabii, bunu söylerken bu ilk kullanımla daha sonrakiler arasındaki bağlam farkını göz ardı edemeyiz. Nitekim, bahis konusu söz yapısının günümüzdeki anlamındaki kullanımı, 20. yüzyılın ikinci yarısında yayılmaya başlamıştır.

Amacımı, olumsuz yönden de olsa, böylece saptadıktan sonra, bir dergi önsözünün oldukça sınırlı mahiyetini de dikkate alarak hemen

konunun özüne girelim. Henüz çok yüzeysel bir yaklaşımla da olsa, konuya girdiğimizde dikkatimizi çeken ilk husus, bu tür *post-* önekiyle oluşan bileşik kelimelerde post ile birleştirilen terimler arasındaki özel ilişkidir. Bu terimler, genellikle bir kavram, bir fikir, bazan bir sistem, bazan bir dünya görüşü arz ederler. Fakat bunlar, *post-* ekiyle beraber ancak varlıklarını tümüyle yitirmiş halde belirirler. Daha açık sözlerle, *post-* önekiyle dile getirilen görüş veya hareketlerin ortak ve belirgin bir niteliği vardır: Bunlarda eleştirilen, zaman aşımına uğramış görüş; daha önceki akım ve çağlarda olduğu gibi, yerini yeni bir gerçeğe, yeni bir hakikate, eskinin yerini dolduracak, onun eksiklerini telafi edecek yeni ve daha zengin, daha kapsamlı, daha aydın bir hakikate yol açmak, yerini ona bırakmak üzere yadsınmamaktadır. *Post-*lardan temel maksat eskiden inanılmış, hatta ara sıra bir nevi tapınmaya nesne edilmiş «gerçek»lerin, aslında *pseudo* gerçekler, sahte gerçekler olduğunu önermektir.

Daha açık sözlerle, *post-* ile maziye sevk edilen, tarihsel, antropolojik, kültürel, güçlü bir içeriğe sahip olan görüş ve inançların bir mutlaklık ihtirası, bir «mutlak» gerçeklik taslaması vardı. Bunu büyük ozan Yeğişe Çarents'in yeniye övgü olmak isteyen, yeniye yücelten şiirinde açıkça görmekteyiz. Şöyle diyor Çarents:

*Ben bir anıt diktim, benim için güç bir yüzyılda,
çünkü etrafında var olan, tümüyle yıkılmıştı:*

*Ne zaman ki, çevremde yılların, asırların
diktığı her şey*

Harap oluyordu...

Oysa günümüzdeki *post*-ların yeniliği Çarents'in hayal ettiği gibi yeni bir «anıt» değil, yok olanın veya edilenin harabeleridir. Tek sözle, artık insana bağlı olan, insanı yönlendirecek olan bir varlıktan, bir değerden söz etme imkânı yoktur. Zamanı

geçmiştir, zaman aşımına uğramıştır. Günümüze hükmeden «ethical» ya da «moral conventionalism» yönelimine bu savların en özlu ifadesi olarak bakabiliriz.

Çağdaş insanın manevi ve ruhsal bakımdan içinde çırpındığı en zorlu bunalım da, kanımca, bundan ibarettir: Ahlâkın ve Değerin yaratıcısı insanın kendisi olmuştur. Tarihin en büyük dahi düşünürlerinden İmmanuel Kant'ta hemen hemen bir dinsel tapınma hissi uyandıran o iki esrarengiz, şayanı değer gerçek artık yoktur: «Üstümde yıldızlı gökyüzü, içimde vicdanımın sesi». Zira bu iki şeyi, Kant'a ve tüm klâsik geleneğe göre, insan yapmamıştır. Oysa günümüz «*koine*»sinde bunları da insanın kendisi yapmıştır. Konuya tekrar döneceğiz tabii.

*Beyoğlu, Sakızağacı
İstanbul, 21 Haziran 2024*

*† Levon Başep. Zekiyan
İstanbul ve Türkiye Ermeni Katolikleri Ruhani Reisi*

ՀԱՅԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎ ԻՍԹԱՆՊՈՒԼԻ ՀԱՅ ԿԱԹՈՂԻԿԷ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

10 Յուլիս 2025, Երկուշաբթի Իսթանպուլի Հայ Կաթողիկէ Առաջնորդարանի Ս. Աստուածածին Մայր եկեղեցին տուն դարձաւ կարևոր միջոցառման մը: Հայագիտութեան նուիրուած համաժողով մըն էր այս մէկը, որուն կը նախագահէր Արհի. Տ. Լևոն Արք. Զէքիեան (այդ թուականին Իսթանպուլի և Թուրքիոյ Հայ Կաթողիկէ համայնքի վիճակատը): Ինչպէս ծանօթ է բոլորիս, Արհի. Տ. Լևոն Արք. Զէքիեան հեղինակութիւն մըն է Հայագիտութեան մարզէն ներս և կը վայելէ համայն հայութեան արդար գնահատանքն ու հիացումը: Հայագիտութեան նուիրուած հերթական սոյն համաժողովին հրաւիրուած էին արժէքատր ակադեմականներ, որոնք դարձած են մէյ մէկ յայտնի անուն նշեալ ոլորտէն ներս և այս ուղղութեամբ կը տանին մասնագիտական աշխատանք:

Տ. Լևոն Զէքիեանի կողքին համաժողովին իրենց մասնակցութիւնը կը բերէին հոգևոր հայրեր՝ Գերյ. Հ. Վարդան Մ. Վրդ. Գազանճեան (ներկայիս Թրքահայ կաթողիկէ համայնքի Պատրիարքական կառավարիչ Գերապայծառ Տէր) և Գերյ. Հ.

Միքայէլ Մ. Վրդ. Ուշար, քաղաքէս, նաև այլ քաղաքներէ ժամանած դասախօսներ՝ Փրոֆ. Դոկտ. Երլտըզ Տէվէճի Պոզքուշ, Դոկտ. Սէրքան Քէչէճի, Տոց. Դոկտ. Մեհմէտ Ֆաթիհ Ուլու, Դոկտ. Էրտալ Քըլլըճ և ձանան Թորլաք Էմիր:

Համաժողովին առանցքը կը կազմէին Թուրքիոյ տարածքին առողջ հայագիտութեան զարգացման գետին մը պատրաստելու և այս ուղղութեամբ աշխատանք տանելու հրամայականները: Քննարկման նիւթ դարձաւ նաև Վենետիկի Հայագիտական դասընթացքները Իսթանպուլի մէջ ևս կիրարկելու վերաբերեալ ծրագիր մը:

Համաժողովի տևողութեան մասնակիցները առիթն ունեցան կանգ առնելու հայագիտական աշխատանքներու, թրքահայոց կարգավիճակի նման բազմաթիւ առօրեայ նիւթերու վրայ և յաջողեցան ստեղծել գիտելիքներու վերաթարմացման մթնոլորտ մը, մշակութային, գեղարուեստի և քաղաքականութեան հարցերու շուրջ զաղափարի փոխանկումներ կատարելու միջոցաւ:

ARMENOLOGLAR TOPLANTISI

Armenoloji konusunda dünyadaki en etkin otoritelerden biri olarak kabul edilen Türkiye Ermeni Katolik Cemaati Ruhani Reisi Başepiskopos Levon Zekiyan başkanlığında periyodik aralıklarla sürdürülen toplantıların biri daha Beyoğlu Asdvadzadzin Katedrali'nde gerçekleştirilmiştir. Toplantıya bu alanda yetkin çalışmalar yürüten değerli akademisyenler davet edilmişlerdir.

10 Temmuz Pazartesi günkü toplantıya Başepiskopos Zekiyan ve ruhani yardımcıları Vartabed Mikael Uçar ve Hayr Vartan Kazancıyan, İstanbul dışından Prof. Dr. Yıldız Deveci Bozkuş, Dr. Öğr. Üyesi Serkan Keçeci ile Doç. Dr. Mehmet Fatih Uslu, Dr. Öğr. Üyesi Erdal Kılıç ve Canan Torlak Emir katılmışlardır.

Toplantıda genel hatlarıyla bahsedilen konular ise:

- Türkiye'de sağlıklı bir Armenoloji'nin pekişmesi adına neler yapabiliriz?
 - Ermeni Çalışmalarının odak noktasını nasıl geliştirebiliriz?
 - Venedik'te sürdürülen Ermenice Yaz Okulu projesini İstanbul'da da uygulayabilir miyiz, nasıl?
 - Muhtemel tarihi henüz kesinlikle belirlenmiş olmayan II. ULUSLARARASI KONFERANS: KÜRESEL BAĞLAMDA OSMANLI İMPARATORLUĞU VE ERMENİLER, taslak metin üzerinden tanıtılmıştır.
 - M. Fatih Uslu- Yıldız D. Bozkuş ve Şükrü Ilıcak'ın kitaplarından bahsedilmiştir.
 - Katılımcıların en son toplantıdan bugüne kadar yaptıkları çalışmalara değinilmiştir.
- Örneğin pek çok ülkede kurulan Armenoloji kürsüleri gibi Türkiye'de de benzeri bir kürsü oluşturabilme imkanları tartışılmıştır. Bu durumu geliştirmek ve somut adımlar atmak üzere Yıldız Hoca'nın önerisiyle Armenoloji kürsüleri üzerinde düşünülmesi, Ermeni dil-tarih-kültür alanında çalışan akademisyenlerin belirli aralıklarla görüşmesinin gerektiği vurgulanmıştır. Mevcut literatürde “ispatlama” adına yürütülen Soykırıma yönelik çalışmalar haricinde Ermeni çalışmalarının geliştirilmesi, odak noktasının sadece Ermeni=Soykırım değil Ermeni kültür ve tarihine, özellikle hemen hemen bin yıllık bir geçmişe sahip Türk-Ermeni ilişkilerinin genel kapsamına yönelik konuların da araştırma ve inceleme konusu yapılması gerektiği vurgulanmıştır.

Doç. Dr. Mehmet Fatih Uslu

Prof. Yıldız Deveci Bozkuş

Bu konuya yönelik Mart 2006 yılında gerçekleştirilen “Türk-Ermeni İlişkilerinde Yeni Yaklaşımlar” uluslararası sempozyumuna örnek veren Prof. Zekiyan, burada sunduğu metnini bizlerle paylaşacaktır. Haziran ayında Dicle Üniversitesi'nde yapılan “Osmanlı'da Ermeniler: Bilim, Kültür ve Sanat” (N.B. BURAYA TOPLANTININ ODAK NKTASINI OLULTURAN KİŞİNİN ADININ KOMULMASI İYİ OLUR. BUNU YILDIZ DEVECİ Hanım'dan öğrenebiliriz: Yıldız Deveci <yildizdeveci@gmail.com>). Kendisine o toplantı hakkında iki satır yazması da önerilebilir ve bu makaleye kendi adıyla eklenir. Burada Venedik'te maalesef elimde her hangi bir belge yok) temalı panelden bahsedilmiş; onarımı tamamlanan Mardin'deki Surp Hovsep Ermeni Katolik kilisesinde ayin yapılmıştır. Bu bağlamda hoşgörünün üst seviyede olduğunu belirten Prof. Zekiyan, kültürel değerleri yad etmek üzere her sene orada bir ayin yapılmasının gerekliliğini paylaşmıştır.

-Venedik'te uzun yıllardır devam eden Ermenice yaz okulunun İstanbul projesi için UNESCO'ya başvuran Yıldız Hoca, direkt Ermenice yaz okulu dediği için daha kapsayıcı bir isim adı altında bunun mümkün olabileceği sonucunu almıştır. Bu konuda öneriler beklediğini paylaşan Yıldız Hoca'ya M. Fatih Hoca'nın önerisi “Osmanlı Dilleri Yaz Okulu” olmuştur. Ayrıca Prof. Hatice Aynur hocanın yürüttüğü “Osmanlı Epigrafiyası” projesinin de örnek olabileceğini de eklemiştir. Bu bağlamda ANADOLU MİSTİSİZMİ konusunda Uluslararası bir konferans hakkında düşündüğünü paylaşan Prof. Zekiyan, buna yönelik Prof. Kenan Gürsoy ile görüşüğünü, konferansın “İslam Tasavvufu” alanında Prof. Gürsoy'un özel olarak katkıda bulunacağını paylaşmıştır. Ayrıca Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet N. Ersoy ile görüşerek bu konferanstan haberdar etmiştir. Mehmet Fatih Uslu'nun Zabel Yesayan çeviri eserleri, Yıldız Deveci Bozkuş'un 19. Yüzyılda Ermeni Entelektüeller kitabı, Şükrü Ilıcak'ın Efker'e'den Amerika'ya Kocayan Ailesi Mektupları üzerine Prof. Zekiyan takdirlerini paylaşmıştır.

Katılımcılardan Erdal Kılıç, uzun yıllar emek vererek öğrendiği Ermenice üzerine hazırladığı kitabından bahsetmiştir. Erdal hoca, tarih ve müzik alanında ilerlemektedir. Osmanlı arşivindeki çalışmaları esnasında 500 adet Ermenice/ Rumca kitap bulduğunu paylaşmıştır.

Dr. Serkan Keçeci Rusya'daki Ermeniler, Osmanlı İmparatorluğu ve İran üzerine çalışmış, Rus arşivlerini de kullanan hoca, Kafkasya üzerine yaptığı çalışmaları paylaşmıştır. Jamgoçyan'ın 2. eserinin çevirisini bitirmiş ve yayınlanmasını beklemektedir.

Canan Torlak Emir, “Osmanlı'da Ermeni Esnafları” alanında yürüttüğü çalışmalarına Medeniyet Üniversitesi Tarih bölümünde Dr. Tezi olarak “Sanayileşme öncesi Osmanlı'da kurulan Pamuklu Basma Manifaktürleri ve Ermeni Basmacıların Faaliyetleri” konusunu çalışmaktadır. Ermeni basma tüccarlarının ticari ağları, pamuklu basma kumaşa uyguladıkları teknikle bu alanda nasıl bir küresel etki yarattıklarını incelemektedir. Toplantıda son olarak; Ermeni çalışmaları, Türkiye'deki Ermeniler, Avrupa merkezli güncel meselelerin tarihle bağlantısı kurularak pek çok kültür, sanat ve politika meseleleri üzerine bilgi güncellemeleri yapılmıştır.

Uluslararası mecrada Armenoloji kürsüleri olan üniversite ve birimler için bakınız:
<https://aspirantum.com/blog/armenian-studies-centers>

Dr. Öğr. Üyesi Erdal Kılıç

Dr. Öğr. Üyesi Serkan Keçeci

Armenoloji nedir? Ermeni dil, kültür ve tarihini konu edinen bir bilim dalıdır.

Hint-Avrupa dil ailesinin bağımsız bir kolu olarak kabul edilen Ermenice, günümüzde Doğu Ermenice ve Batı Ermenice olmak üzere iki ayrı lehçeye ayrılmaktadır. Ermenicenin yabancı dil olarak öğretimi konusundaki çalışmalar, bu iki lehçe üzerinden sürdürülmektedir. Bu alanda Ermeni halkının tarihini, edebiyatını, kültürünü, dini, dilini ve lehçelerini incelemek amaçlanır. Armenoloji, farklı alt disiplinler tarafından yürütülen çalışmaların çeşitli aşamalarında karşılaşılan sorunları ele alır. Türkiye'de ise her ne kadar “Armenoloji” adıyla olmasa da- Ermeni dili ve edebiyatına hasredilmiş akademik birim ve programlar bulunmaktadır. Örneğin, Ankara Üniversitesi, Erciyes Üniversitesi, Trakya Üniversitesi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi ve Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi bu alanda çalışmalar yürütmektedir.

Armenoloji alanında katkıda bulunmak istiyorsanız aşağıdaki yolları düşünebilirsiniz:

1. Araştırma ve İnceleme: Ermeni tarihini, edebiyatını, kültürünü ve dilini araştırarak bilgi birikiminizi artırabilirsiniz.
2. Akademik Çalışmalar: Üniversitelerde Armenoloji alanında dersler alabilir, tezler yazabilir veya konferanslara katılabilirsiniz.
3. Dil Öğrenimi: Ermenice öğrenerek bu alanda daha fazla bilgiye sahip olabilirsiniz.
4. Topluluklar ve Dernekler: Ermeni kültürünü ve tarihini korumak amacıyla kurulan topluluklara veya derneklere katılabilirsiniz.
5. Yayınlar ve Makaleler: Armenoloji alanındaki çalışmalarınızı makaleler veya kitaplar şeklinde yayınlarak bilgi paylaşımına katkıda bulunabilirsiniz.

Unutmayın ki her katkı değerlidir ve bu alanda ilgi duyduğunuz konuları seçerek katkı sağlayabilirsiniz! ☺

Canan Torlak Emir

Işığ ı Bedeninde Dönüştüren Toprak

ŞİİRLER, TANIKLIKLAR

Yazar: Vartabed Mikael Uçar

Din olgusu her birey için farklı algılama kapasitesine açıktır. Kutsal kitaplar, kutsal metinler, mabetler, binlerce yıldır süregelen kültürel katmanlar, toplumsal yaşam ve gelenekler Tanrı'nın varlığını anlama çabasını destekleyen yapılarıdır. Bizler, Tanrıyı özümsemek, onun yolunda gitmek, onda huzur bulmak için mensubu olduğumuz inancın gerekliliklerini yerine getiririz. Bu konularda bizden adımlarca önde olan kesim ise teologlardır; ruhani ihtiyaçlarımızı karşılamak için gerçerk din insanlarının rehberliğine ihtiyaç duyarız. Bu rehberlik vazifesi büyük oranda kutsal kitaplarda yazılanları anlatma, açıklama ve yaşam tarzıyla örnek olma üzerine kuruludur.

2024 yılında Peder Mikael Uçar tarafından; "Işığ ı Bedeninde Dönüştüren Toprak", 'Şiirler, Tanıklıklar', başlığı altında yayımlanmış olan şiirler, aforizmalar; inançlı, daima umutlu, İsa'nın sevgisine açılan, yüreğinde taşıyan, bu sevgiyi okura, inançlı kişilere yansıtan bir üslup ile şekillendirilmiş. Değerli Peder Mikael Uçar teoloji eğitimi ve kilise görevi süresince biriktirdiğ i bu şiirlerde anılarını ve deneyimlerini tıpkı kutsal şairler, agiograflar gibi İncil'in diliyle derlemiş. Otuz yılı aşkın bir sürenin ürünü olan kitabının başında kendisinin de belirttiğ i gibi "Karbon elementi ışığı aldığı nda elmasa dönüşür, artık karbon yoktur elmas vardır. Kutsal Ruh'tan gelen ışıqla ruh, matlığını ve karanlığını yitirir. O, kendisini kabul eden her yüreğ i yeni insana dönüştürür. Ruh beden bulur insanda" (Uçar, Mikael; Işığ ı Bedeninde Dönüştüren Toprak, Nisan 2024, sayfa: 2). Peder Mikael'in de belirttiğ i gibi "... Elmasın artık karbon olarak kalması mümkün değildir. Kutsal Ruh'u yüreğ inin toprağ ına kabul eden de kendi karanlığ ının

yenilmesine izin vermiş olur". Agiografa göre insan da toprağ ın bağrında gömülü bir eserdir, Kutsal Ruh sayesinde ışığ a kavuşur, İsa'ya dua ettikçe ruhu huzur bulur "... barış ı değ işir" (Sayfa:51), içindeki boşluğ un büyümesine izin vermeyen inançlının (sayfa:37).

Kendini dine ve ruhaniyete adayan Vartabed Mikael Uçar'ın bir çeşit yakarış ve duaya, kiliseye çağrı gibi yoğun ifadelerle bezenmiş şiirleri, derin çalışma gerektiren bir emeğ in ürünü. Bu edebi eser, İncil'in ve İsa'nın "felsefe"sini anlamamızı sağlayan bir ilham kaynağ ı olarak inanç dünyamızı diri tutacak, Kilise ile olan manevi bağ ımızı güçlendirecek, dini imanımıza katkı sağlayacak niteliktedir.

Peder Mikael Uçar'ın hayat ı ve kariyeri hakkında bilgi:

1968 yılında doğdu. 1993 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Antropoloji Bölümü'nü en yüksek ortalamayla bitirdi. Tanrı'nın rahiplik çağrısına istinaden Roma Redemptoris Mater Koleji'nde rahiplik formasyonu aldı. Bu süreçte Roma Pontificia Universitas Gregoriana'da Felsefe ve Teoloji Bölümlerini bitirdi. Yüksek Teoloji'de Dogmatik Teoloji uzmanlık eğitimi tamamladı. Dönemin Ermeni Katolik Patriğ i Nerses Bedros XIX tarafından rahip (apeğ a) olarak kutsandı. Roma Santa Maria Goretti Kilisesi'ndeki hizmetinin ardından Kadıköy Surp Levon Ermeni Katolik Kilisesi'ndeki görevine atandı.

"Madre Teresa'nın Sevme Sevinci" başlıklı günlükleri, Padre Oriano Granella'nın "İnsanın Kurtuluş Hikayesi" gibi çeşitli teoloji ve yaşam kitaplarının tercümelerini gerçekleştirdi.

Kaynak Kitap: Işığ ı Bedeninde Dönüştüren Toprak

Hazırlayan: Ayda Baloglu

BOGHOS LEVON ZEKİYAN

AZİZ NERSES ŞINORHALİ

GENEL HRİSTİYAN DÜŞÜNÜŞÜNDE VE PRATIĞİNDE

OLAĞANÜSTÜ BİR FIGÜR

Konuya girerken

Bu çalışmanın asıl hedefi, Ermeni Kilisesi'nin en seçkin isimlerden biri olması ile birlikte Aziz Nerses Şınorhali'yi genel Hristiyan geleneğinde kendine has tek bir figür yapan temel sebepleri açıklığa kavuşturma teşebbüsüdür.

Topraktan göksel ışığa geçişinin 850. yıldönümü, bizlere kendisinin; bir keşiş ve Kilise lideri, oldukça yetenekli bir şair ve müzisyen, Kutsal Yazılar'ın kendine has ve derin tefsircisi, Litürjik ayinlerde reform, daha doğrusu, yenilenme öncüsü ve destekçisi ve halkın tüm

kademelerine hem dini hem de seküler bağlamlarda yüksek kültüre erişimin önünü açan karizmatik bir akıl hocası olarak elde ettiği muazzam başarılarının günümüzdeki basitleştirilmiş, dolayısıyla biraz da yüzeyselliğe açık yorumlanışını tekrar ele almak için uygun bir fırsat sunuyor. Bu saydığımız ve saymaya devam edebileceğimiz göze çarpan başarılar, Şınorhali'yi birinci sınıf bir dini lider ve genel Hristiyan geleneğinde müstesna bir figür olarak değerlendirmemizde bize yardımcı olacak en önemli argümanlardır.

Öte yandan, iddiam şu yöndedir ki, tüm bu sıra dışı başarılarının da ötesinde, Şınorhali'nin genel Hristiyan geleneğinde benzersiz bir figür olmasının oldukça özel bir sebebi vardır: Şınorhali'nin genel Hristiyan geleneği sahnesindeki ayrıcalıklı konumunu tamamen tanımlayan bu çok özel ve daha da doğrusu benzersiz özellik, daha derin bir anlayışla kavranabilir. Bu anlayış, çok yönlü bu figüre özel bir ışık tutarak, Şınorhali'ye yaklaşımımızda yeni bir ufuk açıyor: günümüzün Teolojik kültüründeki adıyla "Ökümenik" hareketten, bu muazzam ve temelinde Tanrı tarafından esinlenmiş olan hareketten yüzyıllar öncesinde, henüz terimin kendisi ortaya çıkmamışken, Şınorhali bu konuda çığır açan bir kişilik olarak karşımıza çıkmaktadır. "Ökümenik" hareket 20. yüzyılda yeşermiştir ve yüzyıl boyunca bu alanda büyük adımlar atılmıştır. Özü itibarıyla bu hareket şöyle tanımlanabilir: Eskimiş, öncelikler ve protokol sırası klişelerini; kendini kendine merkez edinen "ortodoksluk"ları; kendi kendine odaklı yalnızca geçerli ve hakiki olan tek bir sürüye "geri dönme" zihniyetini baz almaktan ziyade, birbirini daha iyi anlamının yollarını arayan, ortak bir yol arayışında Mesih'e yaklaşmayı, Kutsal Yazılar üzerine sonu gelmeyen tartışmalara girişmekten ziyade, O'nun öğrencileri olmanın vazgeçilmezlerini gözetken bir yaklaşım ile Hristiyanların tekrar birliğe kavuşabilmesi.

Şınorhali henüz Ortaçağda, gelmiş geçmiş en ileri düzey ökümenik teolojilerden birini ve tüm ökümenik hareketlerin fikir ve eylemlerinin ilkelerini ortaya çıkarmıştır. Bu durum, birbirinden farklı ve birbirine uzak inanç gruplarının ruhsal ve dinsel bir bağlamda bir araya gelerek muhtemel ve sağlam temellere sahip bir diyaloga girebilmeleri anlamına gelmektedir.

Bir deha olarak Şınorhali'yi bu yola sokan ana ve en muhteşem sezgisi; dillerin temelde mutabakata dayanan bünyesi ve dolayısıyla "göreceliği" üzerine derin bir anlayışa ermesi ve bunu adeta "keşfetmesi" idi. Burada "dil" kavramını, İtalyanca "linguaggio", Fransızca "langage" anlamında kullanmaktayız. Dolayısıyla, Şınorhali, yüzyıllar öncesinden çağdaş felsefeyi ve düşünceyi yönlendirecek bir eğilimin ortaya çıkışının - bu eğilim her zaman paylaşılabılır çıkarımlar ve sonuçlar üretmiş değilse bile - habercisi olmuştur. Bu sonuçlar her ne tür değerlendirebilir ve yorumlanabilirlerse de; Şınorhali'nin sözünü ettiğimiz sezgi ve keşfinin, özellikle Kristoloji alanında teolojik diyaloga katkıları, şüphesiz, zamanın getirdiği her türlü koşullanmaları aşan bir şekilde genel teolojik düşünce ve kültüründe yerini almıştır.

Muazzam bir "dahi"

i. Tarihsel bir tanım

Şimdi, "muazzam bir dahi" derken ne demek istediğimiz sorusu üzerine eğilebiliriz. Önce betimleyici, tarihi bir tanım vermeye çalışacağım. Bu sorunun cevabı çok zor değildir. Yalnız dinsel alana bağlı kalmak üzere, tarihin en öne çıkan figürlerinden birkaç örnek düşünecek olursak; Origenes, Augustinus, Thomas Aquinas, Mevlâna Celaleddin Rumî, Avılalı Tereza vb. gibi isimleri örnek verebiliriz.

Aziz Nerses Şınorhali başlığımızdan itibaren tanımladığımız üzere, bölünmüş Hristiyan Kiliseleri arasında bir birlik oluşturmaya, diğer bir deyişle Kiliseler arasında en başlarda hüküm süren birliği yeniden sağlamaya yönelik etik, kavramsal ve dilbilimsel prensip ve yolların arayışında bulunan pek özgün bir figür olarak Hristiyan geleneğinin en üst basamaklarında durmaktadır.

ii. Kavramsal bir tanım

Zannımca şöyle devam edebiliriz. "Muazzam bir dahi" kendi özel, başkasınıkiyle karıştırılamayacak mührünü çığır açıcı bir yeniliğe damgalayan, belirli bir konuya özgün, tahmin edilemez ve tekrar edilemez bir şekilde yaklaşımın veya o konuyu geliştirmenin yeni yollarını aralayan biridir.

E. Ana mesele

Şimdi kısaca Şınorhali'nin özgünlüğünü, onun muazzam dini, teolojik ve ruhsal dehasının ana hatlarının temel özelliklerini sıralayacağım.

a. Şınorhali, Hristiyan tarihinde ilk defa, din akidesinin yorumunda dilin temelde mutabakata dayanan doğasını gözlemlemiş, dillerin kaçınılmaz göreceliliğini açıkça vurgulamıştır. Yalnız burada şunu belirtmek gerekir: bu durum asla rölativist yaklaşım ile ilişkili değildir, zira rölativist yaklaşım gerçeğin varlığını ve gerçeğe erişimi reddeder. Oysa, Şınorhali'nin yaklaşımında kelimeler ile ifade edilen anlayış ve kavramlar, belirli tarihsel bir bağlam çerçevesinde ve tarihsel gelişim süreci tarafından şekillendirilmiş bir kültürün aracılığıyla gerçeğe erişime daha dengeli ve nüanslı bir kapasite sağlar.

b. Dille ilgili bu temel sezginin yanı sıra, Şınorhali gerçek diyalogun doğası ve gereklilikleri hakkında derin bir farkındalık ortaya koymuştur. Bu farkındalık, sıralayacağımız şu imaları özellikle taşır:

i. Güçte, zenginlikte, prestijde vs. denklik bulunmama durumunda dahi iletişimde bulunan tarafların, birbirlerini eşit kabul etmesi. Eğer taraflar birbirileri ile gerçekten iletişim kurmak istiyorlar ise tüm farklılıklar kenara konmalıdır.

ii. Şınorhali aynı zamanda, Hristiyan inancının özünden kaynaklanmayan, hem kanonik hem de litürjik bağlamlarda ritlerin ve geleneklerin özgünlüklerini ve bunların prensip olarak geçerliliğini katıyetle fark eden ilk kişidir. Bir örnek verelim: Üzerinde çok tartışılmış Efkaristiya meselesi, yani mayalı veya mayasız ekmekten mi olsun; özellikle de Efkaristiya şarabına, yüzyıllarca tartışılmış olan su karıştırılıp karıştırılmayacağı sorunu üzerine olağanüstü aydın bir yaklaşımı vardır. Aziz Thomas Aquinas gibi bir Ortaçağ devi bile Ruhbanlık Sakramenti'nin “madde”sini Latin geleneği bazında değerlendirmiş olduğuna göre, hepimiz Şınorhali'nin Hristiyan Kiliseler'indeki ritler arası farklılıklara yönelik çığır açıcı yaklaşımını daha da takdir edebiliriz. Bu konuda Şınorhali'nin teolojik mantık yürütüşü gerçekten istisnai bir şekilde öne çıkmakta, zira, ekmek ile ilgili konu hariç, Ermeni Kilisesi Kutsal Efkaristiya tanziminde “bozulmamış”, veya su karıştırılmamış şarap sunma geleneğine sahip olan tek örnek olma özelliğini taşımaktadır. Oysa Ermenilerin hamursuz ekmekle Efkaristiya'yı kutsama geleneği aynı zamanda büyük Latin Kilisesinin de ortak olduğu bir gelenektir ve bu bakıma, bu konuda, Ermeni geleneğinin dayanağı tarihsel açıdan biraz daha güçlenmekte idi.

ii. Son olarak, yukarıda Şınorhali'nin Hristiyan birliği için önerdiği ve bizim Hristiyan birliğinin “Dekalog”u olarak tanımlamak istediğimiz, hem düşüncede hem de pratikte olmak üzere Şınorhali'nin Hristiyan birliğine yaklaşımı, bu birliğin ve ona ulaşma yollarının gerekliliklerini formüle edişi ve bahsettiğimiz birliğin niteliğini ve ona ulaşma yollarını kavrayış tarzı, Hristiyanların birleşebilmesi için Şınorhalinin diktiği yaşayan abidedir. Şınorhali'nin önerdiği ilkeler ve metot, maalesef henüz tam anlamıyla yürürlüğe konmuş değilse bile, onlar yalnız Hristiyanlar için değil, keza insanlar arasında her türlü mutabakat ve birlik yollarının çiziminde aydınlatıcı bir dönüm noktası, vazgeçilmez bir ölçüt, semavi bir vergi mahiyetinde tezahür eden bir kıtas niteliğindedirler.

Şınorhali; düşüncesi, anlayışı ve pratiğiyle, tüm Hristiyanlığın ufuklarında; onun birliğini yeniden sağlama yolunda atılan adımlarda, çağdaş ökümenik hareket bağlamında ve tüm bunları esinleyen ve yöneten teolojik-kilisesel vizyonda, hatta genelde insanlar arası ilişkilerin barış yollarından düzenlenme ve çözülme imkânlarının arayış ve sunumunda, tarih boyu ışıldayan bir güneş, muhteşem bir dahi olarak parlamaktadır.

İstanbul, 10 Temmuz 2024

İngilizceden çeviren: Göksel Matteos Koç

¹ *Teknik teoloji terminolojisinde Sakramentin “madde”si, Sakramentin tanzimi için kullanılan maddi varlıktır; örneğin Vaftizde su, Efkaristiya'da hamurlu veya hamursuz ekmek ve şarap, kutsamada yağ vb. Oysa bu “madde”nin kullanımı veya şahsa uygulanması sırasında söylenen sözlere “form” denir. Ruhban takdis olunan kişiye “kutsal aletl”lerin (yani kupa ve patenanın) tevdi tüm Orta Çağ boyunca Sakramentin elzem maddesi olarak mütalaa edilmiştir. Bu sorunu nihai olarak çözen 30 Kasım 1947 tarihinde yayınladığı Sacramentum Ordinis (Ruhbanlık Sakramenti) Motu Proprio genelgesiyle Papa XII. Pius olmuştur.*

ՈՒՆՏԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆ ԴԵՊՏ ԱՆԳԱՐԱ

Արհի. Տ. Լևոն Արք. Զեքիեանի հովուական այցելովմանը Անգարայի համայնքին տեղի ունեցավ 14 Յոնուարին, մասնակցովեամբ Պոմոնթիի Մխիթարեան և Սամաթիայի Անարատ Յղուծին վարժարաններու աշակերտներուն: Գերապայծառին կ'ընկերանար Ընդհանուր Փոխանորդը՝ Գերյ. Հ. Վարդան Մ. Վրդ. Գազանձեան: Աշակերտովեան ընկերացան Վարժարանի տնօրէն՝ Գարեգին Պարսամեան, Սամաթիայէն՝ Նետա Պարսամեան և Պոմոնդիի ուսուցիչներէն Սարո և Միլենա:

Ժամը 11:30-ին Անգարայի Սրբուհի Թերեզա Մանկան Յիստաի Կաթողիկէ եկեղեցոյ մէջ տեղի ունեցավ հանդիսաւոր սուրբ

Պատարագ, որմէ ետք հաւատացեալները հաւաքուեցան դահլիճ, ուր տեղի ունեցավ հիւրասիրովման մը:

Կէսօրէ ետք, Գերապայծառ Տիրոջ այցելեց տիկին Երլորգ Տևեճի Պոզգուրդ, որ հեղինակն է *Osmanlı İmparatorluğunda Ermeniler: Osmanlı Türkçesi ile Eserler Yazan Ermeni Entelektüeller (1800-1923)* գիրքին, որ լոյս տեսած է 2020-ին: Երեկոյեան՝ Գերապայծառ Տէրը Իսթանպուլէն ժամանած աշակերտովեան հետ ընթրիքի նստաւ: Ընթրիքէն ետք նախ հանդիպում մը ունեցավ տեղւոյն երիտասարդներու խումբի մը հետ, ապա համայնքն ու աշակերտները անոնց միացան, պանդոկին դահլիճներէն մէկուն մէջ:

ANKARA GEZİSİ

Pek Muhterem Başepiskopos Levon Zekıyan, 14 Ocak'ta Bomonti Mhitaryan ve Samatya Anarad Hıgutyun okulu öğrencilerinin katılımıyla Ankara cemaatine pastoral ziyarette bulundu. Başepiskopos Levon Zekıyan'a Genel Vekil Başrahip Vartan Kazancıyan eşlik etti. Öğrencilere Bomonti Mhitaryan Okulu Müdürü Sayın Karekin Barsamyan ve öğretmenlerinden Saro ve Milena, Samatya Anarad Hıgutyun Okulu'ndan Sayın Neda Barsamyan eşlik etti. Saat 11:30'da Ankara'daki Azize Teresa Katolik Kilisesi'nde görkemli Kutsal Ayin gerçekleşti. Ayinden sonra salonda bir ağırlama gerçekleşti.

Akşam, İstanbul'dan gelen öğrencilerle beraber yenen yemeğin ardından bir grup gençle bir buluşma gerçekleşti.

Öğrenciler Anıtkabir'i, eski ve yeni meclis binalarını gezdikten sonra Milli Eğitim Bakanlığı'na yapılan ziyarette Bakan Yardımcısı Sayın Nazif Yılmaz tarafından kabul edildiler. Sayın Bakan öğrencilerle çok yakından ilgilendi ve Bomonti Ermeni Okulu tarihi ile bugünkü durumu hakkında bilgi aldı.

Hazırlayan: Karekin Barsamyan

JAMES BAGIAN

Günümüzde uzay araştırmaları, uzay teknolojileri ile ilgili çalışmalar hızla devam ederken, biz de Ermeni astronotları mercek altına aldık. Sizlere James Filip (Gundebağyan) Bağian'ı tanıtmak istiyoruz.

1952 Philadelphia doğumlu James'in büyükannesi ile büyükbabası Malatya'dan sırasıyla 1908'de ve 1912'de Amerika'ya göç etmişlerdir. Gundebağyan olan soyadları ise göç bürosu tarafından Bağyan olarak kısaltılmıştır. James'in babası, amcaları, halaları hepsi Amerika doğumlu olup, sadece James'in babasının eşi yani James'in annesi Almandır. Diğer akrabaların tüm evlilikleri Ermenilerle yapılmıştır. James'in anlattığı anılarında her Pazar dedesinin evinde tüm ailenin biraraya geldiği ve burada sadece Ermenice konuşulmaktadır. Köklerine ve

geleneklerine bağlı bir aileden gelmektedir.

James'in babası Philip de Amerikan Ordusunda başarılı bir pilot idi ve 2ci Dünya Savaşında önemli görevler üstlenmiş ve American Order of the Red Cross ödülüne layık görülmüştür.

James kendisi ise birden çok mesleğe sahip, başarılarla dolu bir kariyere sahiptir. 1973'de üniversiteden kadastrucu-haritacı olarak mezun olup, donanmada göreve başladı. Aynı zamanda tıp eğitimine de devam ederek, 1977'de mezun oldu. Cerrah ve doktor olarak görevler aldı. 1980 yılında ise NASA'ya bağlı astronot oldu. Burada acil tıp ve kurtarma planlama konularında çalıştı. Uzay mekiğinin yazılım ve ekipman koordinatörlüğünü yaptı. 1981'de dağcılık kurtarma birliğine dahil oldu.

İlk uzay uçuşunu Challenger isimli mekikle 1985'de yapacaktı ancak son anda ekibe dahil olamadı ve ne tesadüftür ki, canlı yayında milyonların izlediği yayın sırasında; bu mekik fırlatılışından 73 saniye sonra infilak etti.

İkinci kez planlanan uzay yolculuğu 1989 yılında ve sonrasında da 1991'de gerçekleşti. 2 uzay yolculuğu sırasında toplam 337 saat yani 9 ve 5 gün boyunca uzayda kalmıştır. Astronotların çevresel ve uzay yaşamı ile uzay tıbbı hakkında birçok eserin yazarı olan James Philip Bagian, uzayda yaptığı deneylerle kalp, kan damarları, ciğerler, böbrekler ve hormon salgılamalarının yerçekimsiz ortamda nasıl tepki verdiğini, uzay hastalıklarının sebeplerini ve kaslarda kemiklerde, hücrelerde ne değişiklikler olduğunu araştırmıştır. Bunların dışında bitki biyolojisi, kozmik radyasyon, donanım arızalarının tamiri konularında da başarılar göstermiştir.

1995 yılında NASA'dan ayrılıp, Ulusal Mühendislik Akademisi ve İlaç Enstitüsü üyeliklerine seçilmiştir. Bugün her ne kadar NASA'nın astronot listesinde yer almasa da, özel hayatında aktivitelere devam etmektedir. Hobileri

tenis, yüzme ve dağcılık olup, araba tamiri ile de ilgilenmektedir.

Ermeni köklerine ve geleneklerine geri dönecek olursak, verdiği röportajlarda kendisi de bizzat köfte, dolma, çörek ve kadayıf pişirebildiğini belirtmiştir. Annesi de Alman olmasına rağmen, Ermeni yemeklerini çok iyi pişirmekte imiş, hatta kayınvalidesine göre ailedeki diğer Ermeni gelinlere göre en lezzetli Ermeni yemeklerini yapan Jamesin annesi imiş.

James ilk kez Ermenistan'ı 2002'de ziyaret etme fırsatı bulmuştur. Burada Ulusal İnovasyon ve Girişimcilik Merkezinde 2 kısımdan oluşan görüşmeler yapmıştır. Birinci toplantısı yöneticilerle birlikte kapalı kapılar ardınca olup, bu merkezin tanıtılması ile Arge çalışmalarını içermektedir.

Toplantının 2ci kısmında ise yuvarlak masa etrafında katılımcıların sorularını cevaplayan James, Ermenilerin hiç vazgeçmemesini ve ileriye yönelik mücadelelerini devam ettirmelerini konusunda cesaretlendirmiştir.

JULIA MUTLU İLE RÖPORTAJ

● Sevgili Julia kendinizden bahseder misiniz?

► 23 Mart 1954 yılında İstanbul'da doğdum, Pangaltı Anarad Hıtyun ve Feriköy Merametçiyen okullarından mezun oldum.

● Sanat hayatınıza nasıl başladınız?

► 1973/74 yıllarında Sayat Nova Müzik ve Dans Grubu'nda folklora başladım. İlk folklor öğretmenim Hayk Kılıç idi. Daha sonra bale öğretmeni Evgenya Nanasof'tan özel dans dersleri aldım.

76/77 yıllarında Esayan Okulu'ndan Yetişenler Derneği'nin müzik ve dans topluluğunda baş dansçı oldum.

● 1977 / 78 de, Müzik ve Halk Oyunları Sevenler Derneği'nde öğretmenlik yaptınız. Doğru mu?

► Evet, doğru.

1980 yılında Benon Kuzubaş ve arkadaşlarıyla MARAL Dans ve Müzik Topluluğu'nu kurdum.

● Hatırlamaz mıyım! Baş dansçıydınız.

► Evet baş dansçıydım.

● Karagözyan Okulu'nun Gazturman Gayan Çocuk Kampı'nda da görev aldınız, değil mi?

► Evet, öğretmenlik yaptım.

● Peki, daha sonra?

► 1997 'de Talar Müzik ve dans gurubunu kurdum ve eğitmenliğini üstlendim. Aynı yıl çocuklardan oluşan Talarig gurubunu kurdum.

- Peki folklordan Ermeni Geleneksel Kıyafetlerini araştırıp bu kıyafetleri gösterilerde sunmaya ne zaman başladınız?
- 2011 de başladım. 73 kıyafetten oluşan koleksiyonumu resmi davetle gittiğim Ermenistan'da sergiledim. Ertesi yıl ise Ermenistan Moda Haftası'na katıldım.
- 2013 yılında ise Feriköy Merametçiyen Okulu ve Surp Vartanants Ermeni Kilisesi'nin 150. yıl etkinliklerinde de yer aldınız değil mi?
- Evet, 2015 yılında, artık sayısı 100'ü bulan Ermeni Geleneksel Kıyafetlerini Diaspora Bakanlığı'nın resmi davetlisi olarak gittiğim Yerevan Devlet Opera sahnesinde izleyiciyle buluşturdum.
- Çok beğenildiğini ve bir madalyayla taltif edildiğinizi biliyorum.
- Ermenistan Diaspora Başkanı tarafından en önemli Altın Madalya ve Cumhurbaşkanı Sarkisyan tarafından Liyakat Madalyası ile ödüllendirildim
- Yurt dışındaki gösterilerinizden de bahseder misiniz!
- 2015 'de Stuttgart'da, 2016'da ise Sofya'da Ermeni Geleneksel Kıyafetlerini sergiledim. 2018'de Yunanistan Komotini'de bir gösteri sundum. Şunu özellikle belirtmek isterim kuyafetlerin tamamı elde dikilmiştir.

Resmen **2010 yılında resmen açılan Ahtamar Kilisesinin gelenek olmuş yıllık ayinleri kapsamında, 2018 yılında kilisede bir sergi düzenledim.**

Ayrıca, İstanbul/ Beyoğlu Belediyesi Gençlik Hizmet Merkezi Sanat Galerisi'nde ve Getronagan Okulu'ndan Yetişenler Derneği'ndeki sergilerimde sayısı, artık 130'a ulaşan Ermeni Geleneksel Kıyafetlerinin fotoğrafları ile, izleyicilerle buluştum.

2020 'de ise İstanbul Cemil Candaş sahnesinde geleneksel Köy Sahneleri gösterisini gerçekleştirdim. Ve, 2024 yılında folklor hayatımın 50. yılını Cemil Candaş Kent Kültür Merkezi'nde defile ve dans gösterisiyle sonlandırdım.

- Sevgili Julia sizi gönülden kutluyor ve emeğinize sağlık diyorum.

Ս. ԱՍՏՈՒԱԾԱԾԻՆ ԵԿԵՂԵՑԻ

Բարերար Անտոն Աղան մեծ կղզի կեդրոնին մօտ իրեն պատկանող հողի մը վրայ կ'ուզէ եկեղեցի մը կառուցել: Այս գաղափարի իրականացումը երկար չի տևեր: Նոյեմբեր 1856ին Սուլթանէն ստացուած հրովարտակով աշխատովթիմները կ'սկսին: Նոյն ամսուն 30ին օրոտան Արքեպիսկոպոսը մեծ կղզի գալով Անտոն Աղա Աբելեանին կառուցած եկեղեցիին հիմքերը կ'օծէ: Այս արարողութեան կը հրաւիրուին 23 քահանաներ:

Աշխատովթիմներու պահուն անակնկալ դէպք մը կը պատահի: Յանկարծ եկեղեցւոյ տանիքը և պատերուն մէկ մասը կը փլչի: Այս պատճառով շէնքը փլցնելու կը պարտաւորուին: Այս կացութիւնը համայնքը բաական կը յուզէ: Անտոն Աղան կ'ըսէ որ 100.000 ոսկին շէնքին շինութեան համար բաարար չէ: Բայց չվհատիր որոշումը չի փոխեր և աշխատովթիմները 3.7.1857 ին դարձեալ կ'սկսին: Այս անգամ եկեղեցւոյ շէնքը աւելի տոկուն կը կառուցուի ու 1858ի համբարձման տօնին կ'օծուի: Անտոն Աղան բացի իրեն պատկանող ընդարձակ հողին վրայ կառուցած եկեղեցիէն զատ կրօնաւորներուն ապաստանարան մը և եկեղեցւոյ եկամուտին համար 2 տուն ևա շինել կու տայ: Ան պաշտօնապէս պատրաստուած կտակով մը սահմանեց, որ այդ անշարժ կալուածին տնօրինութիւնը պէտք է տրուի օրոտայ հոգևոր առաջնորդին և անոր օրինական ընտրուած իրաւայաջորդներուն:

Բարերար Անտոն Աղա 2 հոկտեմբեր 1859ին կը մահանայ և ըստ իր փափաքին կը թաղուի եկեղեցւոյ մէջ:

Եկեղեցւոյ բարձրութիւնը 11 մետր, երկարութիւնը ,20 մետր իսկ լայնքը 9 մետր է: Առաստաղը գօտիի ձևով է: Եկեղեցւոյ դուռի մասը գրոտած այս կարծ նախադասութիւնը , կառոյցին սկիզբը և թռականը կը յայտարարէ:

Այդտեղ:

, Այս Ս. Տաճարը կառուցուած է 1858 թռականին Աստուածապաշտ Անտոն Աբելեանի բարերարութեամբ: Տաճարը նուիրուած է երկինք բարձրացած Մարիամ Աստուածածնի անուան ու փառքին:

Ամեն տարի Օգոստոս ամսուն այս եկեղեցւոյ մէջ փառաւոր արարողութեամբ կը նշուի Վերափոխման տօնը: Եկեղեցին 1956 և 1985 թռականներուն երկու անգամ վերանորոգուած է:

Մեր եկեղեցւոյ մէջ երեք խորան կը գտնուի: Մայր խորանը նուիրուած է Մարիամ Աստուածածնի Վերափոխման: Երկու փոքրիկ խորաններուն մէկը նուիրուած է Ս. Անտոնին , իսկ՝ միւրը Ս. Աննային: Արարողութիւններուն մատուցուած մասը եկեղեցւոյ ընդհանուր մեծութեան մէկ քառորդը կը շրջապատէ:

Գլխաւոր խորանին ետևը 7x4 մետր չափով ասանդատուն մը կը գտնուի: Զանգակատունը 14 մետր է: Այն կառուցուած է 1895 թռականին եկեղեցւոյ աջ կողմը: Անոր ներկայ վիճակը կառուցուած է 1898 թռականին եկեղեցւոյ ձախ կողմը:

Մեր Ս. Աստուածածին եկեղեցին ամեն ամառ բաց է և փառաւոր արարողութիւններ մատուցանելու կը շարունակէ:

Surp Asdvadzadzin (Meryem Ana) Kilisesi Büyükada

Hayırsever Andon Ağa Apelyan Büyükada'da merkeze yakın bir konumda kendisine ait olan arsanın üzerine bir kilise inşa etmek ister. Bu tasarının gerçekleşmesi uzun sürmez. 2 Kasım 1856'da gerekli padişah fermanı elde edilir ve çalışmalar başlar. Aynı yılın 30 Aralık günü Başepiskopos Büyükada'ya gelip Andon Ağa Apelyan'ın yaptırmakta olduğu kilisenin temellerini takdis eder. Bu merasime 23 rahip davet edilir.

Çalışmalar ilerlerken beklenmedik bir olay gerçekleşir. Ansızın tavan ve duvarların bir kısmı çöker. Kiliseyi yıkmak gerekir. Bu olay cemaati bir hayli üzer. Andon Ağa Apelyan tamiratın yapılabilmesi için 100.000 kuruşun kafi gelemeyeceğini söyler. Lakin yılmaz, vazgeçmez. Çalışmalar 2 ay sonra 3.7.1857'de tekrar başlar. Bu kez çok daha sağlam inşaa edilir ve 1858'de Assomption Yortusu Gününde takdis edilir. Andon Ağa Apelyan kendisine ait 2422 zira gibi geniş bir arsa üzerine kiliseden hariç rahiplerin ikametına mahsus mesken ile kiliseye gelir temin etmek için iki ev yaptırdı. Resmen yaptırdığı bir vasiyetname ile bu gayrimenkullerin idaresinin günün Ruhani Reisine ve onun kanunen seçilmiş haliflerine verilmesini şart koştu.

Hayırsever Andon Ağa Apelyan 2 Ekim 1859 yılında vefat edince, naaşı arzusuna binaen kilisenin içine defnedildi.

Kilisemiz yüksekliği 11m, uzunluğu 20m, eni 9m'dir. Tavanı kemer şeklindedir. Kilisenin cephesinde yazılmış olan kısa bir cümle bu kutsal çatının başlangıcını ve tarihini belirtir.

Orada ;

“Bu kutsal tapınak 1858'de Tanrı'ya bağlı Andon Apelyan'ın maddi yardımları ile yapılmıştır. Göğe çıkan Bakire Meryem'in adı ve şanına ithaf edilmiştir.”

Her yıl Ağustos ayında , Assomption Yortusu bu kilisede görkemli bir ayinle kutlanır. Kilise 1956 ve 1985 yıllarında iki kez tamir edilmiştir.

Kilisemizde üç sunak vardır. Başlıca sunak Meryem Ana'nın göğe çıkışına ithaf edilmiştir. İki küçük sunaklardan birisi Aziz Antuan'a , diğeri ise Azize Anna'ya ithaf edilmiştir. Ayinlerin icra edildiği bölüm, kilisenin toplam büyüklüğünün üçte birini kaplar.

Başlıca sunağın arkasına 7x4m çapında bir sakristi yer alır. Çan kulesi 14m'dir. 1895 yılında kilisenin sağında yapılmıştır. Şimdiki hali 1898 tarihinde kilisenin sol tarafına inşaa edilmiştir.

Surp Asdvadzadzin (Meryem Ana) Kilisemiz her yaz açık olup, görkemli ayinlere devam etmektedir.

MİÇİNK

Her yıl olduğu gibi bu yıl da 13 Mart'ta Miçink münasebetiyle Vosgeperan Kadınlar Kolu tarafından geleneksel hale getirilen çok başarılı bir davet hazırlandı. Saat 11.00'de Taksim Surp Hovhan Vosgeperan kilisesinde muhterem başrahip Vartan Kazancıyan tarafından Kutsal Ayin sunuldu. Ardından Kerabaydzar Levon Zekiyan riyasetinde Barbaros Point Otel'i'nin balo salonunda bir yemek düzenlendi.

Paskalya Bayramı öncesi Büyük Oruç döneminin ortasını simgeleyen Miçink günü münasebetiyle davette perhiz yemeklerinden oluşan zengin bir menü ikram edildi.

Kerabaydzar Levon Zekiyan'ın başkanlığındaki davette Süryani Katolik Kilisesi Genel Patrik Vekili Korepiskopos Mgr. Orhan Çanlı, başrahip Vartan Kazancıyan, Apraham Fırat ve Mikael Uçar ile birlikte çok sayıda değerli konuk hazır bulundu.

Davetin açılış konuşmasını Kadınlar Kolu başkanı Mari Mimar yaptı; kendisi uzun süren bir pandemi döneminden sonra tekrar bir araya gelmekten mutluluk duyduklarını belirtti ve yemeğe katılarak destek verdikleri için konuklara teşekkür etti. Her yıl olduğu gibi bu yıl da piyango çekilişiyle şanslı davetliler güzel hediyelerin sahibi oldular.

Başepiskopos Levon Zekiyan yaptığı konuşmada kadının toplumdaki yeri ve kadın erkek eşitliğinin öneminden bahsetti ve 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nü kutladı; Kadınlar Kolu'na yaptıkları başarılı organizasyondan dolayı teşekkür etti.

Miçink Yemeği organizasyonu hem Cemaati bir araya getirmeye hem de elde edilen gelirle pek çok insana yardım kaynağı olmaya devam etmektedir.

2007 yılında Kerabaydzar Hazumyan'ın önerisiyle kurulan Kadınlar Kolu gerek kilisenin etkinlikleri gerekse yardım faaliyetlerinde aktif olarak çalışmaktadır.

“TÜRKİYE'DEKİ SÜRYANİ KATOLİK KİLİSESİ” KİTABI YAYINLANDI

Süryani Katolik Kilisesi köklü geçmişiyle ve özgün kimliğiyle hem üzerinde yaşadığımız toprakların hem de dünya çapında Katolik Hristiyan cemaatlerinin kültürel hazinesine zenginlik katan muhterem ve kadim bir inanç topluluğudur.

Tarihsel olarak ilk Hristiyan topluluklarının oluşumundan kaynaklanan Süryani Kilisesi, kuruluşunu Aziz Petrus'un bölgeyi ziyaretine ve Habercilerin İşleri kitabında ifade edildiği üzere, Mesih inanlılarının ilk defa "Hristiyan" olarak isimlendirildiği Antakya Patriklik'liğine dayandırmaktadır. Tarih boyunca özellikle bir doğu kilisesi olarak Süryani Kilisesi özgün Hristiyan kimliğini ve litürjik geleneklerini yüzyıllar boyunca korumayı başarmış ve bugüne dek varlığını sürdürmüştür. Süryani Katolik Kilisesi üyeleri günümüzde Suriye ve Irak, Ürdün, Lübnan, ABD, Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde olduğu gibi Türkiye'de de yaşamsal miraslarını devam ettirmektedirler.

Bir güzide cemaat olarak Süryani Katolikler hakkında Türkiye Süryani Katolik Patrik Genel Vekili Horepiskopos Mgr. Orhan Çanlı 5 yıllık bir çalışmanın ürünü olarak **"Türkiye'deki Süryani Katolik Kilisesi"** adlı eseri yayınladı. Türkiye topraklarında Süryani Katolik Kilisesi'nin kuruluşunu, tarihini ve gelişimini, kilisenin

kuruluşundan bugüne patriklerini ve ruhanilerini, Türkiye'deki ibadethane ve kurumlarını anlatan bu kitap aynı zamanda kilisenin inanç ve ritüellerine, gelenek ve göreneklerine, din eğitimine de geniş yer veriyor. Geçmiş dönem ve şimdiki yönetim kurullarını, kadın kolları ve etkinliklerini, gençlik kolları ve etkinliklerini tanıtıyor, kilisenin şimdiye kadar yaşadığı önemli gelişmelerden bahsediyor. Kardeş kiliselerle, çeşitli devlet kurumlarıyla olan ilişkilerinden söz ederken kitaba hem nostaljik hem de güncel fotoğraflarla büyük zenginlik katıyor.

Fotoğraflar, belgeler, çizimlerle zenginleştirilmiş eser için bir ekip kendisine destek verdi. Kaynak niteliğindeki eserde Süryani tarihi, Türkiye'de Süryani Katolik Kilisesi'nin kuruluşu ve gelişimi, günümüze dair veriler, kurumsal bilgiler, cemaat faaliyetleri hakkında bilgilendirmeler yer almaktadır.

Bu eserin tanıtımı için 16 Nisan 2024 akşamı Galata Rum Okulu'nda bir tanıtım etkinliği düzenlendi. Çeşitli din ve mezheplere mensup din adamları, belediye başkanları, vakıf yöneticileri, akademisyenler hazır bulundular. "Türkiye'deki Süryani Katolik Kilisesi" adlı eser Kitabı Mukaddes şirketi tarafından yayınlandı.

Türkiye Süryani Katolik Patrik Genel Vekili Korepiskopos Mons. Orhan Çanlı bu değerli eserin Önsöz'ünde şunları söylüyor:

KİTABIN TANITIMI

“Mezopotamyalı Hristiyan cemaatlerinden olan ve son yüzyılda yoğun göç hareketleri gerçekleştiren Süryani Katolik Cemaati, özellikle de Türkiye topraklarındaki Süryani Katolikler hakkında, ülkemizde çok fazla bilimsel çalışma yapılmadı. Bunun başlıca sebebi, Ortadoğu'da yaşanan olayların devam etmesidir.

Bu çalışmayı hazırlarken, Türkiye'deki Süryani Katolik Kilisemiz hakkında fazla kaydın tutulmadığının farkına vardık. Bu nedenle kitabın çalışmaları ve tamamlanması beş yılımızı aldı. Elimizdeki bu eserle, Mardin'den İstanbul'a Türkiye'deki Süryani Katolik Kilisesi ve toplumunun, ruhani liderlerinin ve sivil yöneticilerinin dini, sosyal ve kültürel olarak değerli hizmet ve etkinliklerini, yazılı ve görsel bir şekilde, siz sevgili okurların bilgisine sunmaktan büyük mutluluk duymaktayız.

Bu kitapta Süryani Katolik Kilisemiz hakkında aradığımız tüm kaynaklara kolayca ulaşabileceğimizi, her türlü fotoğrafı anında elde edebileceğimizi umduk. Ancak çalışmamız umduğumuz gibi gelişmedi. Biraz da albüm şeklinde yapmayı tasarladığımız bu kitabın fotoğrafları için yıllardır kilisemizin törenleriyle ilgili arşivin de layıkıyla tutulmadığını gözlemledik.

Kilise ve manastırlarımızın toplumumuz için

yerleri çok önemlidir ve yaşamlarının bir parçasıdır. Bu kutsal mekânlara sadece dua etmek için gidilmez, onlar aynı zamanda sosyal hayatımızın ayrılmaz bir parçasıdır. Kilisemizde gerçekleştirilmiş olan törenler: Vaftiz, düğün, ilk komünyon ve toplumumuzun sosyal yaşamını zenginleştiren herşey, en ince detayına kadar bu kitap-albümde, olanaklarımız dahilinde, dile ve göze getirilmeye çalışılarak işlendi.

Fotoğraf için başvurduğumuz aileler, hiç tereddüt etmeden bizlere yardımcı oldular ve ellerindeki her türlü malzemeyi vermekten kaçınmadılar. Bu çalışmamızdan, Mardin Vakfı Yönetimi ve İstanbul Vakfı Yönetimi kadar cemaatimizin de çıkaracağı en önemli ders, toplumumuzun geçmişini ve tarihini canlı tutabilmek için, çok ciddi bir arşiv oluşturmanın ne denli önemli olduğudur.

Bu kitapta eksiklerimiz olabilir. Süryani Katolik Toplumuna hizmetler vermiş değerli kişilerin tamamını anmaya özen gösterdik, ancak atladığımız, unuttuğumuz varsa da bu şahsiyetlerin affına sığınarak, şimdiden özür diliyoruz. Sizlerden gelecek öneri, destek ve ek bilgilerle eksik kısımlar kitabın sonraki baskılarına eklenecek ve böylece daha kapsamlı bir temel taş gerçekleştirilecektir.

Bu kitabı [Kitab-ı Mukaddes'ten satın alabilirsiniz.](#)”

ՄԵՆՔ ԵՐԳԵՆՔ

Մենք Երգ երգ ենք երիտասարդական հարթակը սկսած է 2022 թվականի օգոստոսին Ն. Ա. Տ Սահակ Բ Պատրիարք հօր հովանաւորութեամբ և օրհնութեամբ: Ձեռնարկը կազմակերպուած է Կղզեաց Հոգևոր Հովիւ Հոգշ, Տ. Յարութիւն Վրդ, Տամատեանի Է. Սևան. Աթաօղլուի կողմէ::

Իսկ երաժշտական խորհրդատուներն են, Լուսատրիշ Դպրաց Դաս Երգչախումբի Վարիշ. և երաժշտութեան դասատու Յակոբ Մամիկոնեան և երիտասարդ դասատու Արի Հերկէլը:

Մենք Երգ ենք ձեռնարկը համայնքիս հիմնարկներու և արուեստասեր անձերու նիւթական աջակցութեանք կը շարունակէ իր գործունէութեան:

Ձեռնարկին նպատակն է երաժշտութեան միջոցով մեր երիտասարդներու, արտայայտուելու առիթ և միջավայր ստեղծել: Եւ երջանկութեամբ կրնանք ըսել որ Մենք Երգ ենքը հասած է իր նպատակին:

50էն աւելի տաղանդաւոր երիտասարդներ բեմ կը բարձրանան և իրենց ձիրքերը կը ցուցադրեն: Տղոց մեծ մասը ազգային վարժարաններու սաներն են: Կան նաև իրենց ուսումը երաժշտանոցները շարունակողներ:

Երաժշտական հանդիսութիւն մըն ալ կատարուեցաւ Օգոստոս 2023 թվականին Մեծ Կղզիի Ս. Աստուածածին Հայ Կաթողիկէ եկեղեցոյ մէջ Հայ Կաթող իկէ Համայնքի

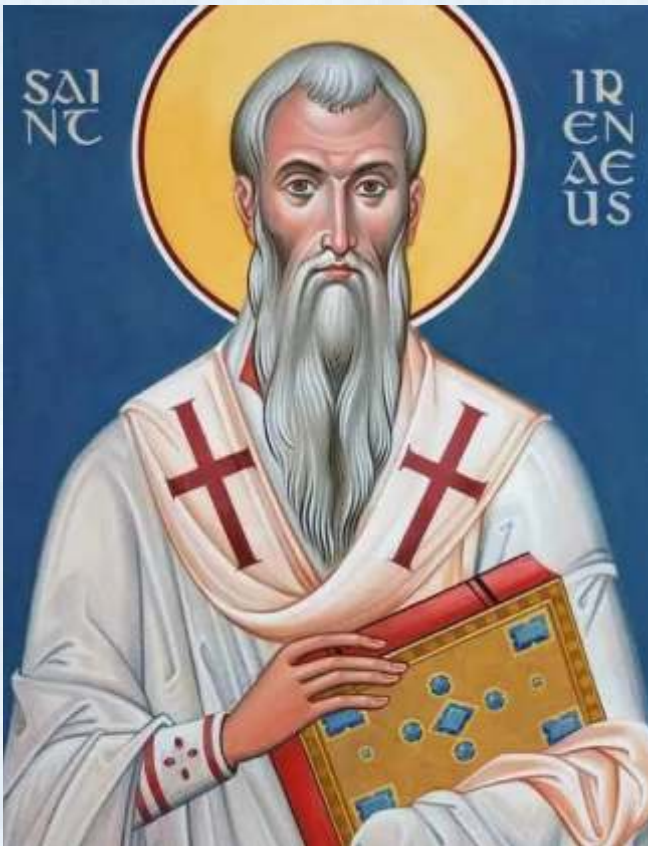
Հոգևոր Տէր, Արհ. Գերապայծար. Լևոն Արք. Զեգիեանի հիւրընկալութեամբ:

Մենք Երգենք նահագիծը 2024 ձմռան ալ շարունակեց

իր գործունէութեան: Համայնքի զանազան վայրերու մէջ կազմակերպուեցաւ դասական և ժամանակակից երաժշտական միջոցառումներ:

Այս պատուաբեր ձեռնարկին յաջողութիւն կը մաղթենք:

Փոքր Ասիոյ Ակնառու Քրիստոնեայ Առաջնորդներէն՝ ՍՈՒՐԲ ԵՐԱՆՈՍ ՀԱՅՐԱՊԵՏ (Յ.Տ. 130-200)

մեծ հաւանականութեամբ նոյն ինքն Սուրբ Պողիկարպոսն է (Յայտնութիւն 2,8):

Սուրբ Երանոս աւելի յետոյ Գաղղիա (այսօրուան Ֆրանսան) գացած և Լիոն քաղաքին եպիսկոպոս նշանակուած է (Յ.Ք. 177):

Եկեղեցոյ Հայրերուն և Վարդապետներուն միջև, ուղղամիտ վարդապետութեան վերջին ծայր կարևորութիւն ընծայելով մեզի երկու կարևոր գործեր ձգած է: Ասոնցմէ առաջինը՝ հինգ մասերէ բաղկացած «Հերետիկոսաց դէմ», իսկ երկրորդը՝ «Առաքելական պատգամին հաստատութիւնը» երկերն են:

Ս. Երանոս ամէն բանէ առաջ «Գնոստիկեան» շարժումին դէմ ելլող և ուղղափառ քրիստոնէութիւնը անոնց դէմ մասնատրապէս պաշտպանող անձ մը ըլլալով, քրիստոնէական աստուածաբանութեան մէջ իր տեղը առած է:

«Աստուած և Մարդ»ը, այսինքն՝ Աստուծոյ և մարդուն յարաբերութեան վերաբերող իր խօսքերը մեծ արժէք կը ներկայացնեն:

«Աստուած իր յափտենական սիրովը, ինք ինչ որ էր, մեզ ալ նոյնը ընելու համար, մենք ինչ որ ենք, այն եղաւ»:

Իր աստուածաբանական նկատումներուն կարգաւորութեանց մէջ, Յիսուս Քրիստոս՝ Աստուած, իբրև «Նոր Ադամ», տեղ մը «Հին Ադամ»ին տեղը առնելով, առաջուանին աննպաստ ազդեցութիւնները, նպաստաւոր վիճակի վերածողը եղած է: Երանոս ինքն է, որ Ադամին վերաբերեալ սա խօսքը ըսած է. «Ան (Ադամ) տղայ մըն էր, իմացականութեան կողմէն լրիւ չէր, պէտք էր որ մեծնար և լրիւ

Փոքր Ասիոյ, այսինքն Անատոլիոյ տարածքին վրայ ծաղկած մեծաթիւ քրիստոնեայ առաջնորդներէն մին է Ս. Երանոս Հայրապետը: Ինք նոյնպէս առաքելական դարու մօտ ժամանակի մը մէջ ապրած է: Պատմական տուեալներու համաձայն ինք, Զմիւռնիոյ (İzmir) եպիսկոպոս՝ Ս. Պողիկարպոսին աշակերտը եղած է: Ս. Պողիկարպոս ալ ուղղակի Ս. Յովհաննէս Առաքելին աշակերտն էր և թէ Նոր կտակարանի գրքերու կարգին ամէնէն վերջինը եղող ,Յայտնութեան Գրքինէ մէջ անցնող ,Զմիւռնիոյ եկեղեցոյ հրեշտակեր,

Երանոս, նման Ս. Իգնատիոսի «եկեղեցի»ի շեշտը միշդ յառաջ բերած է, օրինակ. Իգնատիոս, որ ըսած էր «Մեսիան ուր որ է, հոն Եկեղեցին կայ», ասոր գրեթե նմանօրինակ ըլլալով Ս. Երանոս Քրիստոսի առնչէր Ս. Հոգիէն նկատի ունենալով ըսած է. «Ուր որ Ս. Հոգին կայ, հոն է որ Եկեղեցին կայ»:

Սուրբ Երանոսին աստուածաբանութեան մէջ «Քրիստոս» և «Ս. Կոյս», մարդկային ցեղին ի նպաստ իրենց վրայ առած յանձնարարութեան մէջի ամենակարևոր պաշտօնը մեծ տեղ մը կը գրաւէ:

Նոր Ուխտի գրոածոց մէջ Քրիստոս ,Նոր Ադամն է, իսկ Ս. Կոյսը՝ «Նոր Եան»:

Ս. Երանոս հայրապետը սոյն երկու անձերուն կողմէ յառաջ բերուած փրկութեան իրականութիւնը, սա ձևով բացատրած է.

«Եային անհնազանդութեան կապանքը, Մարիամին հնազանդութիւնովը քակուեցաւ, ինչպէս որ Եան, իր կոյս վիճակին մէջ իր անհաատութիւնով ինչ բան որ կապեց, նոյն ձևով ալ կոյս մը եղող Մարիամը ասիկա իր հաատքովը գակած եղաւ»:

Ս. Երանոսին ամենակարևոր յատկութիւնը և

նոյնպէս Ընդհանրական Եկեղեցոյ մէջի մասնատր տեղը այն է՝ թէ ինք հերետիկոսներու դէմ ամէնէն դիմադրական կեցուածք ցուցաբերող Եկեղեցոյ հայրը և Վարդապետը եղած է:

Իր գրուածոց մէջ կը կարդանք թէ, Երևութապաշտ, այսինքն Դոկիստոսեան (Docetist) Կերինթոսը (Cerinthus), Եփեսոսի (Efes) մէջ լուացուելու համար բաղնիք մը կ'երթայ, ուր էր նաև Աստուարանիչ Ս. Յովհաննէս Առաքեալ: Սակայն այս վերջինս տեսնելով Կերինթոսը որ հոն է, բաղնիքէն կը փախչի:

Իբր վերջաբան կրնանք ըսել, որ Ս. Երանոս, Ընդհանրական Եկեղեցոյ ականառու և առաջնակարգ մէկ տիտան դէմքն է:

Յակոբ Ա. Սրկ. Մինասեան

Anadolu'nun Gözde Hristiyan simalarından: AZİZ İRENEAUS (İ.S. 130- 200)

Anadolu toprakları genelinde yeşeren nice Hristiyan gözde kişilerdendir Aziz İreneaus. Üstelik havariyelere çağda en yakın bir zamanda ortaya çıkmıştır.

Tarihsel kayıtlar ışığında kendisi, İzmir (Smyrna) episkoposu Aziz Polikarp'ın öğrencisi olmuştur. Aziz Polikarp ise doğrudan Havari Yuhanna'nın öğrencisidir ve Yeni Antlaşma kitapları serisinin son kitabında (Apokalips / Vahiy) sözü edilen “İzmir kilisesinin meleği”, büyük ihtimalle Aziz Polikarp'tır. (Vahiy 2: 8)

Aziz İreneaus sonradan Galya'ya (Günümüzdeki: Fransa) gitmiş ve Lyon kentinin episkoposu olmuştur (İ.S. 177).

Kilise babaları ve öğretmenleri arasında, sağlam öğretiş ileri aşamada değer veren kişi olarak, bizlere iki önemli yapıt bırakmıştır, bunlardan ilki, beş bölümden oluşan “Herezilere karşı” (Against Heresies) ve ikincisi “Havariyelere öğretinin kanıtlanması” (Proof of the Apostolic Teaching) dır.

Aziz İreneaus her şeyden önce “Gnostisizm” akımına karşı çıkan ve Ortodoks, yani doğru öğretiyi izleyen Hristiyanlığı onlara karşı özellikle savunan kişilik olarak Hristiyan tanrıbilimi tarihinde yerini almıştır.

Tanrı ve insan, yani bizler bağlamındaki şu sözleri, derin değer taşımaktadır:

“Tanrı, sonsuz sevgisiyle, kendisi ne ise, bizleri de kendine benzer yapmak için, biz ne isek o oldu”.

İreneaus, teolojik görüşleri sıraladığında, Tanrı olan Mesih İsa'nın “Yeni Adem” olarak, ve de “eski adam”ın bir yerde yerini alarak, ilkinin olumsuz etkilerini, olumlu duruma getirdiğine dair inançla ilişkin olarak şu betimlemeyi

sunmuştur:

“O (eski Adem) bir çocuk idi, henüz anlayış yönünden olgunlaşmış değildi, büyümesi ve bu şekilde olgun duruma erişmesi gerekliydi”.

İreneaus'un da Aziz İgnatius gibi kilise vurgusunu öne çıkardığını gözlemleyebiliyoruz; örneğin İgnatius “Mesih neredeyse, orada evrensel kilise vardır” derken, Aziz İreneaus da, Mesih'in yanına “Kutsal Ruh” vurgusunu ekleyip “Nerede kilise varsa, orada Kutsal Ruh vardır, ve nerede Kutsal Ruh varsa, orada kilise vardır” demiştir.

Aziz İreneaus'un teolojisinde “Mesih” ve “Meryem Ana'nın, insan soyu yararına üstlendikleri en üstün rol, her zaman için önde yer almıştır. Yeni Antlaşma kayıtlarına göre Mesih “Yeni Adem” dir, Meryem ise “Yeni Havva”. Aziz İreneaus, her ikisine de Tanrı inayetinde merkezi bir rol tahsis edilmiş kurtuluş gerçeğini, şu anlatımıyla dile getirmiştir:

“Havva'nın itaatsizliğinin düğümü, Meryem'in itaati aracılığıyla çözüldü, çünkü bir bakire olarak Havva kendi inançsızlığıyla neyi bağladıysa, aynı şekilde bir bakire olan Meryem de bunu inancıyla çözdü”.

Aziz İreneaus'un en baştaki özelliği ve evrensel kilise içindeki en önemli konumu, kendisinin herezilere (sapkınlıklara) karşı en direkt tutum takınan Kilise babası ve hocası olduğudur.

Kayıtları içinde, doketist Cerinthus'un Efes'te bir hamama gittiğini, İncil yazarı Aziz Yuhanna'nın da orada iken Cerinthus'u görünce, hamamdan kaçtığına yer verir.

Özet olarak diyebiliriz ki, evrensel Kilisenin gözde ve ileri aşamada bir önderi konumundadır Aziz İreneaus.

SURP HOVHAN VOSGEPERAN'DA YILBAŞI ETKİNLİĞİ

2024 yılını geride bırakırken, Türkiye Ermeni Katolik Cemaati Ruhani Reisi monsenyör Vartan Kazancıyan'ın himayesinde ilk görkemli komünyon törenine hazırlanan çocuklar ve Vosgeperan Badani gençlik grubu üyesi çocuklar için bir kutlama programı gerçekleştirildi.

Vosgeperan Kilisesi'nde 29 Aralık tarihinde bir araya gelen çocuklar Şef Karla Acemoğlu'ndan geleneksel bir yılbaşı yiyeceği olan 'Kuşlar Kumrular' simidinin yapılışını öğrendiler. Kendi elleriyle şekil verdikleri simitlerin pişmesini beklerken, değerli Kerabaydzar tarafından günün anlam ve önemini dinlediler.

Aralık ve Ocak aylarında doğan çocuklar hep birlikte doğum günü pastasına üflediler. Gelen her katılımcı beraberinde armağan olarak bir okuma kitabı getirmişti ve çekilişle hediyelerine kavuştular.

Pişen simitler yanında annelerin ikramlarını atıştırıp 'tombala' oynayarak eski yıla hep birlikte neşe içinde veda ettiler.

ՍՈՒՐԲ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՏՕՆԻՆ ՀԱՆԴԻՍԱԻՈՐ ՔԱՀԱՆԱՅԱԿԱՆ ՁԵՌՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱԾԱԾԻՆ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՄԷՁ

Քրիստոսի Ս. Յարովթեան տօնին, Կիրակի, 31 Մարտ առաւօտեան ժամը 10.30-ին, Պէյօղլուի Սուրբ Աստուածածին Հայ Կաթողիկէ Աթոռանիստ եկեղեցոյ մէջ, Արհի. Տ. Լևոն Արքեպս. Զէքիեան հանդիսապետեց զատկական հանդիսատար Ս. Պատարագին, զոր մատուցանեց Գերյ. Հ. Աբրահամ Մ. Վրդ. Ֆրրաթ:

Յրնթացս սուրբ խորհրդակատարովթեան, Արհի. Տ. Լևոն Արքեպս. Զէքիեան, քահանայ ձեռնադրեց բարեշնորհ Տ. Վարդան Սրկ. Քէշիշեանը:

Ս. Պատարագին մասնակցեցան հռոմի Քահանայապետական Լեոնեան Հայ վարժարանի ժառանգատրները՝ հանդերձ Գերյարգելի Տեսուչ Հայր Խաչիկ Մ.Վ. Գուլումճեանի գլխաւորութեամբ. ժառանգատրներն էին՝ Վիգէն Ապասեան, Նշան Հաննեշեան, Շանթ Տեմիրճեան, Սիմատն Մկրտչեան, Յովաննէս Գոյունեան, Մարիոյ Նազաշեան Ֆիլհոյ, Ժօ Միսիսեան, Յովհաննէս Կազարեան, Իշխան Պօղոսեան, Արտեմ Յովհաննիսեան, Վարդան Հայկեան, որոնք հիւրաբար քաղաքս կը գտնուէին և ծառայեցին Ասագ Շաբթոսան և Ս. Զատկի ծիսակատարովթիմներուն:

Արարողովթեան աարտին, Գերապայծառ Տէրը և նորընծայ քահանան հաւատացեալներու շնորհաւորութիւնները ընդունեցան Առաջնորդարանի Աղաճանեան դահլիճին մէջ:

Նշենք, թէ Արժանապատիւ Տէր Վարդան քահանայ Քէշիշեան ծնած է 5 Ապրիլ 1954-ին, Սուրիոյ Հոմս քաղաքը: Նախնական ուսումը ստացած է նոյն քաղաքի Մեսրոպեանէ Վարժարանը: Ապա Լիբանանի Պիքֆայա գիւղի Միսիթարեան Վանատունը ընդունուած է, որկէ զրկուած է Սուրբ Ղազար Միսիթարեան մայրավանք՝ Իտալիա:

Իմաստասիրովթեան ուսումը ստացած է Հռոմ, Դոմենիկեան Հայրերու Ս. Թովմասի անուան համալսարանը: Հոակ, աստուածաբանովթեան ուսումը կատարած է Լիոնի (Ֆրանսա) Աստուածաբանական Կաթողիկէ Հաստատովթեան մէջ:

1982-ին, ամռանացած է Մարիժանի հետ և ոմնի չորս զաակ՝ երեք մանչ և մէկ աղջիկ:

Արհի. Տ. Լևոն Արքեպս. Զէքիեան զինք սարկաւագ ձեռնադրեց Իսթանպուլի և Թուրքիոյ Հայ Կաթողիկէ թեմին համար, 25 Դեկտեմբեր 2022-ին:

Երկուշաբթի, օր մեռելոց, Ապրիլի 1-ին, ժամը 10.30-ին, Գարագիտի Ս. Փրկիչ առաջին Աթոռանիստ եկեղեցու մէջ, Արհի. Տ. Լևոն Արքեպս. Զէքիեան հանդիսապետեց Սուրբ Պատարագի խորհրդակատարութեան, որ մատուցանեց Գերյ. Հ. Վարդան Մ. Վրդ. Գազանձեան: Ներկայ էր նաև Թուրքիոյ մէջ Պապական Նուիրակին ներկայացուցիչ քարտուղարը: Ս. Պատարագի ասարտին Աստուածամօր հրաշագործ նկարով աւանդական և ուխտական թափօրը կատարուեցաւ:

Ս. Խորանին սպասատրեցին Տ. Յակոբ Աագ Սրկ. Մինասեան, կիսասարկաազներ՝ Ժան Աճեմօղլու և Լևոն Եոնքէս և դպիր ձան Եօնթան: Երգեցողութիւնը կատարեց տեղւոյն դպրաց դասը Արեգ Տղտուրեանի ղեկավարութեամբ:

Յետմիջօրէի ժամը 4-ին, Շիշլիի Հայ Կաթողիկէ գերեզմանատան մէջ, Գերապայծառ Տէրը ննջեցեալներու համար հոգեհանգստեան պաշտօն կատարեց:

Նոյն երեկոյեան, Սկիւտարի ընտիր ճաշարանի մը մէջ, կազմակերպուած էր ճաշկերոյթ մը Արժ. Տէր Վարդան քհն. Քէշիշեանի ձեռնադրութեան առիթով:

Սոյն միջոցառումը նախաձեռնած էին Հայ Կաթողիկէ հոգաբարձութիւնները՝ Արհի. Տ. Լ և ո ն Ա ր ք ե պ ս . Զ է ք ի ե ա ն ի հովանատրութեամբ:

KUTSAL DİRİLİŞ BAYRAMI VE RAHİPLİK ATAMASI TÖRENİ

31 Mart Pazar günü, saat 10:30'da Beyoğlu Surp Asdvadzazsin Ermeni Katolik Kilisesi'nde, Diriliş Bayramı kutlamaları çerçevesinde, Pek Muhterem Kerabaydzar Zekiyan riyasetinde S. Badarak sunulmuş olup Vartan Keşişyan Rahiplik görevine atanmıştır.

S. Badarak Roma'daki Levonyan Ermeni Okulu'nun mezunları ve Saygıdeğer Başkan Rahip Haçik Kuyumcuyan katılımıyla gerçekleşti. S. Badarak'a Viken Abasyan, Nışan Hannesyan, Şant Demirciyan, Simavon Mıgırdiçyan, Hovhannes Koyumyan, Mairo Nakaşyan Filho, Jo Misisyan, Hovhannes Gazaryan, İşhan Boğosyan, Ardeom Hovhannisyan, Vartan Haygyan, iştirak ettiler. Pek muhterem Kerabaydzar Zekiyan, Rahip Vartan Keşişyan ve Kutsal Ruh'un adıyla dua eden imanlılar, S. Badarak sonrasında Patrikhane'nin salonunda tebrikleri kabul ettiler.

Vartan Keşişyan 25 Aralık 2022'de İstanbul ve Türkiye Ermeni Katolik Kilisesi için Pek Muhterem Kerabaydzar Zekiyan tarafından rahip olarak atanmıştır.

1 Nisan Pazartesi günü, saat 10:30'da Karaköy Surp Pırgiç Kilisesi'nde de Pek Muhterem Kerabaydzar Levon Zekiyan riyasetinde sunuldu. Bu törene, Başrahip Vartan Kazancıyan ve Kilise sekreteri'de katıldı.

Horan'da Avak Sargavak Der Hagop Minasyan, gisasargavak Jan Acemoğlu, Levon Yunkes, Kilise Mugannisi Can Yontan, ve Arek Dolduryan görev almıştır.

Sonraki etkinlikte, saat 16:00'da Şişli Ermeni Katolik Mezarlığı'nda vefat eden için cenaze ayini gerçekleştirildi. Aynı akşam, Üsküdar'da bir restoranda Rahip Vartan Keşişyan'ın rahipliğe atanmasının ardından bir yemek düzenlendi. Bu etkinlik, Ermeni Katolik Kilisesi'nin yönetimi ve Pek Muhterem Kerabaydzar Zekiyan'ın himayesinde gerçekleştirildi.

İLK KOMÜNYON TÖRENİ

7 Nisan 2024 Pazar günü, İstanbul Ermeni Katolik Cemaati için özel bir gün oldu. Bu yılki ilk komünyon töreni katılımı az sayıda olmuş oldu. Şöyle ki yalnız üç çocuk katılım göstermiş oldu.

Adları şöyledir:

Alek Apelyan

Mahir Güney

Canik Kayhan- Aras Saraçoğlu

Görkemli tören sırasında Monsenyör Levon Zekiyan günün anlamıyla bağıntılı bir vaaz sunarak, çocuklara “Göksel Ekmeği” verdi.

Rab’bin, bu çocukları esirgeyerek inayetiyle koruması için duacıyız.

ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՂՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

7 Ապրիլ Կիրակի օր, Պոլսոյ Հայ Կաթողիկէ Համայնքին Համար բացառիկ օր մը եղաւ:

Այս տարի մասնակցութիւնը նուազ եր Ա. Հաղորդութեան մասնակցող տղոց, այսպէս միայն 3 տղաք մասնակցութիւն բերած եղան, որոնց անուններն են՝

1)Ալէք Աբելեան

2)Մահիր Կիմէյ

3)Ճէնիք Քայհան – Արաս Սարաչօղլու

Սրբազան արարողութեանց ընթացքին Գերապայծառ Տէրը՝ Լևոն Արք.

Ձեքիեան տոաւ պատշաճ պատգամ մը և տղոց մատակարարեց «Երկնային Հացը»:

Աղօթող ինք որ Տէրը իր երկնային շնորհքին մէջ պահէ Հաղորդուող փոքր տղաքը:

ՄԱՍԼՈՅ ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Երկուշաբթի Յուլիսի 8-ին, Իսթանպուլի Վալի Տատատ Կիլ այցելեց քաղաքիս Հայ Կաթողիկէ Առաջնորդարանը՝ յետմիջօրէի առաջին պահերուն:

Իր շքախումբին մաս կը կազմէր նաև Պէյօղլուի Քայմաքամը՝ ձան Աքսոյ:

Պատուական Հիւրերը ընդունուեցան Իսթանպուլի Հայ Կաթողիկէ Համայնքի Վիճակաւոր՝ Արհի. Տ. Լևոն Արքեպս. Զեքիեանի կողմէ Առաջնորդարանի ասագ դահլիճին մէջ:

Ներկայ էին Գերյարգելի Հ. Վարդան Ծ. վրդ.

Գազանճեան, Եկեղեցական դասը ամբողջ, Ս. Աստուածածին Եկեղեցոյ Հոգաբարձութեան անդամներն ու ատենապետը՝ Պր. Ենալ Սուճի, ինչպէս նաև՝ Ս. Յակոբ Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան ատենապետ Պր. Պեռնար Սարըպայ:

Հանդիպումը տեղի ունեցաւ ջերմ միջնորդութի մէջ, որու ընթացքին կատարուեցան նաև յուշանուէրներու փոխանակում:

Աննախընթաց այցելութիւն, որու աւարտին պատուարժան Հիւրը հրաժեշտ առաւ իր շքախումբով:

BASIN BÜLTENİ

Noel Yortusu münasebetiyle, 25 Aralık 2022 Pazar günü saat 10:30'da Sakızağacı, Surp Asdvadzazin Patriklik Kilisesi'nde Pek Muhterem Başepikopos Levon Zekiyan'ın riyasetinde, Muhterem Başrahip Apraham Fıratyan tarafından Kutsal Ayin sunuldu. Ayin sırasında Gisasargavak Vartan Keşişyan'ın Sargavak takdis töreni gerçekleşti.

Öğleden sonra Başepiskopos Levon Zekiyan, Ruhaniler ve vakıf yönetim kurulu temsilcileri ile Rum Patriği Kadasetli Bartholomeos Hazretleri'nin temsilcisi Peder Dimitri

Mayoğlu'nu, Süryani Katolik Kilisesi Patrik Vekili Orhan Çanlı'yı, İBB temsilcisi Nilüfer Taşkın'ı, Beyoğlu Belediye Başkanı Haydar Ali Yılmaz'ı, Şişli Belediye Başkanı Muammer Keskin'i, Kadıköy Belediye Başkanı Şerdil Dara Odabaşı'yı, Adalar Belediye Başkanı Erdem Gül'ü, HDP Milletvekili Hüda Kaya'yı, Beyoğlu Surp Gazer Ermeni Katolik Mhitaryan Manastır ve Mektebi Vakfi eski yönetim kurulu başkanı Rita Nurnur'u, Kitab-ı Mukaddes Şirketi Müdürü Tamar Karasu'yu ve bazı temsilcileri kabul etti.

VOSGEPERAN GÜNÜNDE AZİZ HOVHAN BİZİ GÖZLEMEDİ DEVAM EDİYOR.

17 Kasım 2024 Pazar günü, sabah saat 11:00'de, İstanbul Ermeni Katolik topluluğunun aynı adını taşıyan kilisesinde büyük bir coşkuyla Surp Hovhan Vosgeperan Günü kutlandı. Tören, Türkiye Ermeni Katolik Cemaati Ruhani Reisi monsenyör Vartan Kazancıyan'ın riyasetinde sunuldu. Ayine büyük bir topluluk iştirak etti. Hayr Movses Donanyan ve Avak Sargavak Der Hagop Minasyan törende görev aldı. Ayine, ilk görkemli komünyon törenine hazırlanmakta olan çocuklar tarafından çiçek buketleriyle yürüdükleri bir kortej ile başlandı. Çocuklar, Horan'a çiçek buketlerini ve dualarını ulaştırdılar. Koro tarafından göklere yükseltilen ilahi ezgiler, dua ve vaazlar İmanlıları Surp Hovhan Vosgeperan ile buluşturdu.

Monsenyör Vartan Kazancıyan'ın vaazından şu bölüm özellikle kalplere konuştu; "Bu Kilise, kuruluşundan itibaren büyük öncü Surp Hovhan Vosgeperan'a hediye edilmiştir. İstanbul'da, Surp Hovhan Vosgeperan adını taşıyan başka bir Kilise yoktur. Peki, neden acaba? Her şeyden önce, Surp Hovhan, olağanüstü çağrısıyla, eski adı ile Konstantinopolis'in ana Kilisesinde, altın gibi

parlayan sözleriyle vaazlar verirdi. Öyle derin duygular ve yüksek bir bilgelikle konuşurdu ki, yüzyıllar onun sesini susturamadı. Dahası, Surp Hovhan, Ermeni halkına olan sevgisi ve saygısıyla halkımızı onurlandırmış, edebiyatımızı süslemiş ve Ermenistan kilisesini aydınlatmıştır. Hristiyanlığın ilk metinlerinden biri olan ve bugün hâlâ Tanrısal sırrın gerçekleştirilmesinde kullanılan ayin kitabının unutulmaz anısını bırakmıştır. Litürjik kitaplarda atalarımızın büyük emekleri olduğu kadar, duaların çoğu Surp Hovhan'ın Tanrı sevgisiyle dolu yüreğinden gelmiştir. İşte, Kilisemizin görkemli sunağında yer alan bu saygıdeğer portresi, yüzyıllardır üzerimizde tatlı ve duru bakışlarıyla bizi kutsuyor ve hâlâ elindeki çoban asasıyla bizleri her türlü belaya karşı korumak için gözlemeye devam ediyor."

Ayinin ardından kadınlar kolu tarafından, kilisenin yanındaki salonda zengin bir ikram gerçekleşti. İmanlılar, yeni atanan Başrahip ve ruhban sınıfıyla çevrelenmiş bir şekilde hoş vakit geçirdiler, sohbet ettiler, ikram edilen lezzetli yiyecek ve içeceklerin tadını çıkardılar. Ardından herkes, Surp Hovhan Vosgeperan'ın kutsamalarını ve Yortu gününün tatlı ve unutulmaz anılarını yanlarında alarak dağıldı.

ROMA'DAKİ ERMENİ KOLEJİ SEMİNARİSTLERİ, KUTSAL BÜYÜK HAFTADA İSTANBUL VE MARDİN'İ ZİYARET ETTİLER

Ermeni Katoliklerin Patriği XXI. Rafael Bedros'un takdisleri ile Türkiye Ermeni Katolikleri ve İstanbul Başepiskoposu Ekselansları Mons. Levon Zekıyan'ın cömert misafirperverliği ile Roma'daki Papalık Ermeni Koleji, on iki seminarist için İstanbul ve Mardin'i kapsayan bir hacılık düzenlendi. Seminaristler böylece bu iki şehri daha yakından tanıyıp, çeşitli ayinler ve ruhsal anlarda Büyük Kutsal Hafta'yı Ermeni Cemaati ile birlikte kutlama fırsatı buldular. Ayrıca Güneydoğu Anadolu'yu ziyaret ederken Ermeni Katolik cemaatinin oluşumunda önemli kilometre taşları olan Gaziantep, Urfa, Diyarbakır kentlerini gördüler. Daha sonra Mardin'de Ermenilerin sevilen azizlerinden Mardin Başepiskoposu ve şehit Ignazio Maloyan'ın, yüz yıl önce ayin kutladığı ve hizmet ettiği kilisede onu anma ve dua etme fırsatı buldular.

Burada, Roma'daki Papalık Ermeni Koleji'nin 1883 yılında Papa XIII Leo tarafından

kurulduğunu ve Patrik Andon Bedros IX Kardinal Hassun (1866-1880) tarafından açıldığını hatırlatmak yararlı olacaktır. Bu Kolej, yüz kırk yılı aşkın bir süredir dünyanın dört bir yanından gelen Ermeni öğrencileri dini ve teolojik bilimler alanında eğitimlerini tamamlamak, rahipliğe hazırlanmak ve ardından Ermeni Katolik cemaatlerine hizmet etmek üzere ağırlayan bir yapıdır.

Bu yıl, Rektör Sayın Başrahip Khatchig Kuyumgian'ın şahsında Kolej'in yeni yönetimi öncelikle pastoral bir amaçla ancak aynı zamanda manevi ve kültürel zenginleşmeyi de teşvik etmek üzere Türkiye'ye bir gezi düzenledi.

Cemaat, Lazarus'un dirilişinin anıldığı ve Palmiye (Zeytindalı) Pazarı'ndan önceki Cumartesi gecesi İstanbul'a geldi. Ertesi sabah Taksim'deki Aziz Yuhanna Krisostomos'a adanmış Ermeni Katolik Kilisesinde (Surp Hovhan Vosgeperan Kilisesi) Mesih İsa'nın Yeruşalim'e Girişi Ayini'ne katıldılar.

Pek Muhterem Başepiskopos Levon Zekiyan riyasetinde sunulan Kutsal Kurban Ayini, yerel cemaat rahibi Peder Vartan Kazanjian tarafından kutlandı. Öğle saatlerinde cemaatin gençleri bir araya geldi ve ardından akşam duası ve kapıların açılması ayini için öğleden sonra geç saatlerde kiliseye geri dönüldü. Kutlamalara din görevlilerinin yanı sıra gençler, çocuklar, aileler ve cemaatin dostları da katıldı.

Ertesi gün, sabahın erken saatlerinde Mardin'e hac yolculuğu başladı. Gaziantep ve Urfa şehirlerini ziyaret ettikten sonra, kolej cemaati, Rektör ve Surp Hovhan Vosgeperan (Aziz Yuhanna Krisostomos) cemaati üyesi Garabet Karataş eşliğinde, Ermeniler tarafından genellikle şehit şehir olarak adlandırılan kente (Mardin) vardı ve hemen büyük Ughurguel ailesi tarafından ziyaret edildi. Bu aile bölgede kalan tek Ermeni ailedir. Elli yılı aşkın bir süredir, beş kuzen de Ermeni Kilisesi'nin mülklerinin idaresinden ve Aziz Yusuf'a adanmış kilisenin bakımından sorumludur.

Öğrenciler diğer Hristiyan yapılarını ve yakın zamanda yenilenen çeşitli Süryani manastırlarını ziyaret ettiler ve bölgenin tipik mimarisine hayran kaldılar. En önemli ziyaretlerden biri, Ermeni Kilisesi'nde çok saygı duyulan bir aziz olan Nusaybin yakınlarındaki Aziz Yakup'un mezarına yapıldı.

27 Mart Çarşamba sabahı, Ermeni Koleji cemaati, Rektör riyasetinde, şehrin tüm Hristiyan cemaati için Kutsal Kurban Ayin'i kutladı ve karşılama için teşekkür ederek Diyarbakır'a doğru yola devam etti, Zerzevan kalesinden geçerek Dicle Nehri'ne ulaştı. Diyarbakır'a girdiğinde, 16. yüzyılda inşa edilen ve Surp Kirakos'a adanan büyük Ermeni Apostolik Kilisesi'ni ziyaret etti. Rivayete göre bu kilise Yakın Doğu'daki en büyük Ermeni kilisesidir. Ertesi sabah İstanbul'a dönüş yolculuğunda Ortaköy'deki Ermeni Katolik Kilisesi Aziz Krikor Lusavoriç ziyaret edildi ve burada bir dua zamanı yaşandı.

Kutsal Perşembe'yi Kutsal Cuma'ya bağlayan gece, seminaristler Vosgeperan kilisesinde İsa'nın çile çektiği geceyi andığımız ayine ve Kutsal Cuma Gecesi Duası'na katıldılar. Kutsal Cuma sabahı, Ortak Dua'nın ardından, İstanbul'daki Ermenilerin kısa bir tarihini anlatan İstanbullu Armenolog Sevan Değirmenciyan ile bir araya

geldiler. Gençler, bugün Türkiye'deki Ermeni gerçekliği hakkında sorular sormak için bolca zaman buldular. Öğleden sonra, İstanbul Ermeni Katolik Başepiskoposluğu'nda gelenek olduğu üzere, Pangaltı'daki Mikhitarist rahiplere ait Lekesiz Doğuşu Kilisesi'nde (Anarat Hıgutyun Kilisesi) Rabbimiz İsa Mesih'in Gömülüştü anma töreni kutlandı.

29 Mart Cumartesi günü, Kolej cemaati, Taksim'deki Aziz Hovan Vosgeperan Kilisesi'nde gerçekleşen Paskalya Arifesi Diriliş Bayramı okumalarına kadar Ayasofya Ulu Camii'si ve bitişindeki alanları ziyaret edebildiler. Kutsal Ayin Kutlaması, yerel cemaat rahibi tarafından kutlandı ve Ekselansları Başepiskopos Levon Zekiyan tarafından yönetildi. Okumalar, Bomonti'deki Mikhitarist Pederler Okulu öğrencileri tarafından ilan edildi.

Başepiskopos Zekiyan, 31 Mart Pazar, Diriliş Yortusu'nda, Episkoposluk geleneğine uygun olarak, Beyoğlu'ndaki Surp Asdvadzadzin Ermeni Katolik Katedrali'nde Peder Apraham Fıratyan tarafından kutlanan Kutsal Ayin'e riyaset etti. Bu vesileyle, Ekselansları Başepiskopos Levon Zekiyan, Diyakos Vartan Keşişyan'ı evli bir rahip olarak takdis etti ve onu başepiskoposluk arşiv ofislerine atadı. Suriye doğumlu olan Vartan, bir süre Venedik'te Mekitarist Pederlerle birlikte yaşadı. Bayan Marie Jeanne ile evlidir ve üç evlat sahibidir. Teoloji eğitimini ikamet ettiği Fransa'nın Lyon kentinde tamamlamıştır.

Paskalya'dan sonraki Pazartesi günü, Ermeni Kilisesi'nin ayininde o gün ölümlere adanır ve onlar için dua edilir. Bu vesileyle Ermeni Koleji cemaati, Karaköy'deki Surp Pırgiç Kilisesi'nde düzenlenen Efkaristiya Ayini'nin ardından düzenlenen geleneksel geçit törenine katıldı. Günün özelliği, geleneğe göre 19. yüzyılın sonlarında Konstantinopolis'te yüzlerce kişinin ölümüne neden olan salgına son veren, bebek İsa ile Meryem Ana'nın mucizevi ikonasıdır. Bu olağanüstü olayı öğrenen Sultan'ın kiliseye elmaslarla dolu altın bir yıldız verdiği ve bu yıldızın yılda bir kez Paskalya'dan sonraki Pazartesi günü (Lunedì dell'Angelo) sergilendiği rivayet edilir.

Salı sabahı, Ermeni Koleji cemaati eğitimlerine devam etmek üzere Roma'ya döndü, ancak Boğaz kıyısında yaşayan Kilise'nin unutulmaz anılarını da hafızalarında birlikte götürdüler.

Hazırlayan: P. Vartan Kirakos Kazanjian

CEMAATİMİZİN ÇATISI

2024 Yılı 2 Ekim tarihinden geçerli olarak, Başrahip Peder Vartan Kirakos Kazancıyan, İstanbul ve Türkiye Ermeni Katolik Başepiskoposluğunun ‘Patriklik Yöneticisi’ olarak atanmıştır.

21 Ekim’de Türkiye Ermeni Katolik Patrikhanesi yaptığı açıklamada Lübnan’da bulunan Bzommar Manastırı’nda, Dünya Ermeni Katolikleri Patriği Rafael Bedros XXI. Gatoğikos Hazretleri başkanlığında, Ermeni Katolik Sinod Pederlerinin katılımıyla gerçekleştirilen özel seçim sinodunun (konsil; din adamlarının

toplandığı kurul) Başepiskopos Levon Zekiyan’ın yaş haddinden istifasını kabul ettiğini bildirdi ve bu göreve Başrahip Peder Vartan Kirakos Kazancıyan’ın atandığını duyurdu.

Lübnan Ermeni Katolik Patrikhanesi’nin yaptığı açıklamada şu ifadeler yer aldı:

“Ermeni Katolik Patrikhanesi ve Sinod Pederleri, Pek Muhterem emekli Başepiskopos Levon Zekiyan’a özverili ve verimli hizmetlerinden dolayı şükranlarını sunar. Pek Muhterem Mons. Vartan Kirakos Kazancıyan’ı tebrik ederek kendisine hayırlı bir görev diler ve İstanbul ve Türkiye Ermeni Katolik Başepiskoposluğu’nun imanlı cemaati için Bzommar Meryem Anamızın şefaatinı niyaz eder.”

*İstanbul ve Türkiye Ermeni Katolik Cemaatinin
Yeni Ruhani Reisi
Vartan Kirakos Kazancıyan*

ՀԱՄԱՅՆՔԻՍ ԵՐԴԻՔԸ

Իսթանպուլի և Թուրքիոյ Հայ Կաթողիկէ Համայնքի
նոր Առաջնորդ և Պատրիարքական Կառավարիչ՝
Գերապայծառ Տ. Վարդան Թ. Մ. Վրդ. Գազանճեան

2024 տարւոյն Հոկտեմբեր 2-ի՝ Գերյ. Հ. Վարդան Մ. Վրդ. Գազանճեան նշանակուեցաւ Իսթանպուլի և Թուրքիոյ Հայ Կաթողիկէ Համայնքի Պատրիարքական կառավարիչ և Առաջնորդ:

21 Հոկտեմբերին Իսթանպուլի և Թուրքիոյ Հայ Կաթողիկէ Առաջնորդարանը տեղեկացուց թէ Լիբանան գտնուող Զմամառու Մայրավանքէն ներս Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկէ Հայոց Ն.Ա.Գ.Տ.Տ. Ռաֆայէլ Պետրոս ԻԱ. Կաթողիկոս-Պատրիարքի նախագահութեամբ և Հայ Կաթողիկէ Սինհոդոսի Հայրերու մասնակցութեամբ տեղի ունեցած ընտրութեան արդիւնքին թէ ժողովը ընդունած է Արհի. Տ. Լևոն Արք. Զէքիեանի տարիքի բերմամբ ներկայացուցած հրաժարականը և սոյն Առաջնորդական պաշտօնին Ամենապատիւ

Հոգևոր Տիրոջ կողմէն նշանակուած է Գերյ. Հ. Վարդան Մ. Վրդ. Գազանճեանը:

Լիբանանի Հայ Կաթողիկէ Պատրիարքարանի հաղորդագրութեան մէջ նշուած են հետևեալները. «Հայ Կաթողիկէ Պատրիարքարանը և Սինհոդոսի հայրերը իր անձնուէր և բեղուն ծառայութիւններուն համար Արհի. Տ. Լևոն Արք. Զէքիեանին կը յայտնեն իրենց երախտագիտութիւնը նաև կը շնորհատեն Գերապայծառ Տ. Վարդան Թ. Մ. Վրդ. Գազանճեանը, իրեն մաղթելով բարեբեր ծառայութիւն իր նոր պաշտօնին մէջ: Այս առթիւ Իսթանպուլի և Թուրքիոյ Կաթողիկէ Հայոց Առաջնորդարանի հաւատացեալ Համայնքին համար ալ կը հայցեն Զմամառու Մարիամ Աստուածամօր բարեխօսութիւնը:

*Պատրաստեց՝
Տիկին Այտա Պալուղլու*

Türkiye Ermeni Katolik Cemaati
Ruhani Reisi Olarak Göreve Başlayan
Vartan Kirakos Kazancıyan;
Heyette Yer Alan Yenal Sucu ve
Talin Ergüneş Gazer ile
Birlikte İçişleri Bakan Yardımcısı Mehmet Aktaş'ı ve
İller İdaresi Genel Müdürü Mehmet Emin Bilmez'i
Makamında Ziyaret Etti.